

Trends in Alkmaar

Trendrapportage 2010

Opdrachtgever	Gemeente Alkmaar, Directie
Uitvoering	Gemeente Alkmaar, Stafbureau Concerncontrol, Team Onderzoek en Statistiek (J.W. van Rossum) e-mail: o.en.s@alkmaar.nl
Publicatiedatum	maart 2010

Inhoud

Inleiding	5
Demografie	7
Demografische ontwikkeling	7
Onderwijs	11
Basisonderwijs	11
Voortgezet onderwijs	12
Speciaal onderwijs	13
Sport	15
Zwembaden	15
Ijsbaan.....	16
Zorg	17
Werk, participatie en inkomen	17
Werk.....	17
Participatie	17
Inkomen	17
Economie en toerisme	19
Economische structuur	20
Arbeidsplaatsen	21
Beroepsbevolking	22
Woonwerkbalans	23
Forensisme en woon-werkverkeer.....	23
Detailhandel en kooporiëntatie	25
Bedrijventerreinen	27
Ondernemingsklimaat.....	28
Toerisme	28
Bereikbaarheid	35
Centrum Alkmaar	35
Autobezit	35
Cultuur, kunst en cultureel erfgoed	37
Cultuur en kunst.....	37
Cultureel erfgoed	40
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	43
Ontwikkeling van de woningvoorraad	43
Verwachte ontwikkeling van de woningvoorraad.....	44
Milieu en leefomgeving	45
Geluidshinder	45
Luchtkwaliteit.....	45
Energie.....	45
Openbaar groen.....	46
Veiligheid	49
Objectieve veiligheid: incidenten	49
Subjectieve veiligheid: burgers	52
Subjectieve veiligheid: bedrijven.....	52
Burgerrelaties	53
De Alkmaarse burger als kiezer.....	53
De Alkmaarse burger als klant.....	54
De Alkmaarse burger als onderdaan	55
De Alkmaarse burger als partner	56
De Alkmaarse burger als wijkbewoner	57
De Alkmaarse burger als belastingbetaler.....	58

Inleiding

In 2010 krijgt Alkmaar een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Ter voorbereiding van de collegevorming en vooral van het nieuwe collegeprogramma worden verscheidene beleidsstukken geproduceerd, waaronder een strategisch overdrachtsdocument.

Ter ondersteuning van deze stukken is in januari 2010 bij het team Onderzoek en Statistiek vanuit de directie het verzoek binnengekomen een trendrapportage over Alkmaar te produceren. Eerder zijn dergelijke rapportages verschenen in 2000 en 2002.

Voor een trendrapportage over Alkmaar gaat het vanzelfsprekend om het beschrijven van specifiek Alkmaarse ontwikkelingen op beleidsterreinen waarop de gemeente actief is. De titel van de voorliggende trendrapportage luidt daarom ook niet voor niets *Trends in Alkmaar*. In veel gevallen gaat het om het in beeld brengen van kwantitatieve ontwikkelingen, bij enkele andere beleidsterreinen worden trends op een kwalitatieve wijze beschreven; soms is dit gedaan omdat er (nog) geen cijfers beschikbaar zijn, soms ook omdat (maatschappelijke) ontwikkelingen zich niet gemakkelijk in cijfers laten vangen. Er is vanaf gezien om in deze trendrapportage trends op wijk- of buurtniveau te presenteren¹.

In dit trendrapport is aangesloten op de programma's uit de Programmabegroting 2010, meerjarenraming 2011 t/m 2013, zie ook de hoofdstukkenindeling op blz. 3. Hieraan is toegevoegd het hoofdstuk *demografie*, omdat immers de ontwikkeling van de bevolkingsomvang en -samenstelling van invloed is op tal van beleidsterreinen. Voorts is er al vast rekening mee gehouden dat vanaf 2010 *toerisme* onder het programma *economie* valt.

Voor het maken van een trendrapportage op het niveau van een gemeente staan tegenwoordig veel betrouwbare gegevensbronnen ter beschikking, zowel lokaal als landelijk. Te noemen zijn o.a. ABF, Atlas voor gemeenten, Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat, Jaarstatistiek team Onderzoek & Statistiek, LISA, Locatus, Omnibusonderzoek Gemeente Alkmaar, RIO, Statline, Waarstaatjemeente enz.

Mede gezien de beperkte tijdspanne, waarbinnen de trendrapportage tot stand moest komen, moesten uit dit grote aanbod van cijfermateriaal keuzes worden gemaakt. Niet al het beschikbare materiaal kon worden verwerkt en niet alle beleidsterreinen zijn uitputtend bestreken. In een volgende versie van de trendrapportage zullen deze witte vlekken wel worden ingevuld en zal de keuze van de in de trendrapportage beschreven onderwerpen nog eens tegen het licht worden gehouden.

Hoewel de samenstelling van de trendrapportage primair een activiteit is van het team Onderzoek en Statistiek van de gemeente Alkmaar, heeft een aantal beleidsafdelingen van de gemeente onmisbare bijdragen geleverd. Een woord van dank gaat uit naar de sectoren:

Concernondersteuning (Peter van Dorsten);

Realisatie (Esther Cremer en Leon Kempers);

Samenleving (Rob Bangert);

Stadsbeheer (Cindy Kruidenberg, Mariska Smit en Arie van Oosterhout);

Stadsontwikkeling (Willem van Douwen, Frans Borst, Gert van Kleef, Martijn Droge en Piet Tiggelaar).

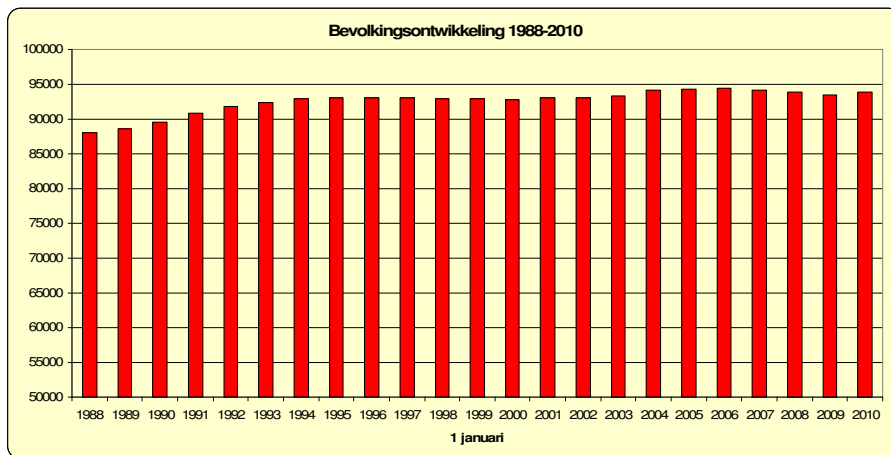
Tot slot: sinds eind 2009 verschijnt in Alkmaar periodiek de *Recessiemonitor*, ook een product van het team Onderzoek en Statistiek. Deze monitor geeft een actueel beeld van de maatschappelijke effecten van de recessie in Alkmaar. In de trendrapportage *Trends in Alkmaar* wordt bij een aantal programma's of onderdelen daarvan verwezen naar deze Recessiemonitor, die immers ook ontwikkelingen laat zien, zij het dat dit ontwikkelingen zijn, gemeten over een kortere termijn.

¹ Op het intranet van de gemeente Alkmaar, Alknet, is een concept te vinden van de buurtmonitor van Alkmaar: Organisatie → Stafbureau ConcernControl → De teams → Onderzoek en Statistiek → Buurtmonitor (onder het kopje Data-analyse van het hoofdstuk Onderzoek).

Demografie

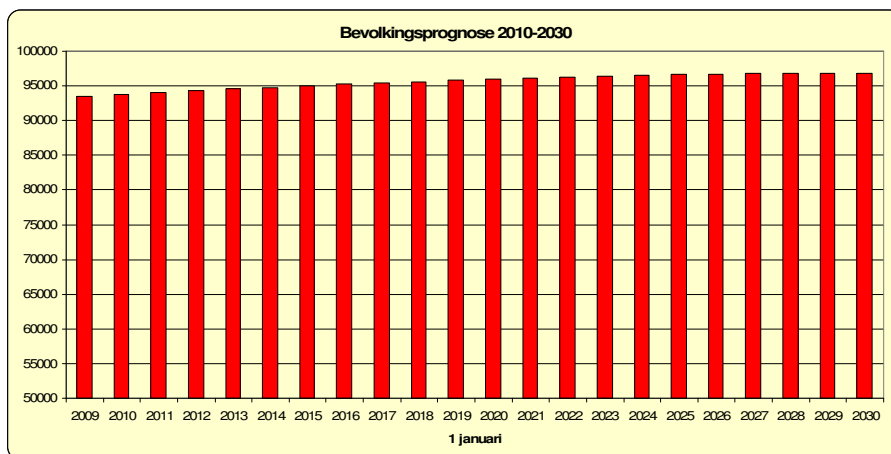
Demografische ontwikkeling

Verandering in bevolkingsomvang en in samenstelling bevolking heeft gevolgen voor tal van voorzieningen in de stad.

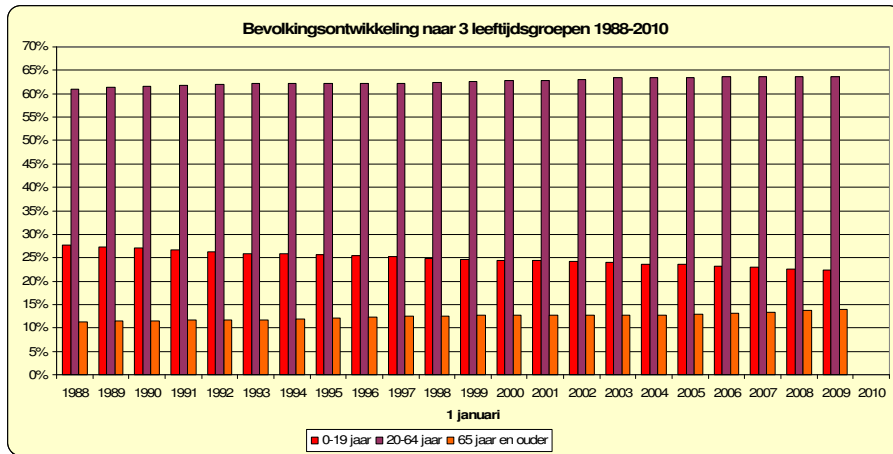

Figuur 1 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

- ⇒ Tot 2006 toename inwonertal Alkmaar. Nadien lichte krimp (tussen 2006 en 2009 -98 inwoners; = - 1%) tot 2010 (zie Figuur 1). Deze krimp moet vooral worden toegeschreven aan de achterblijvende woningbouwproductie. Zie ook Figuur 5.
- ⇒ Naar verwachting zal er vanaf 2010 weer sprake zijn van een toename van het inwoneraantal (tussen 2010 en 2020 + 2260 inwoners; = +2%, zie Figuur 2), mits de geplande woningproductie wordt gerealiseerd (zie blz. 44).

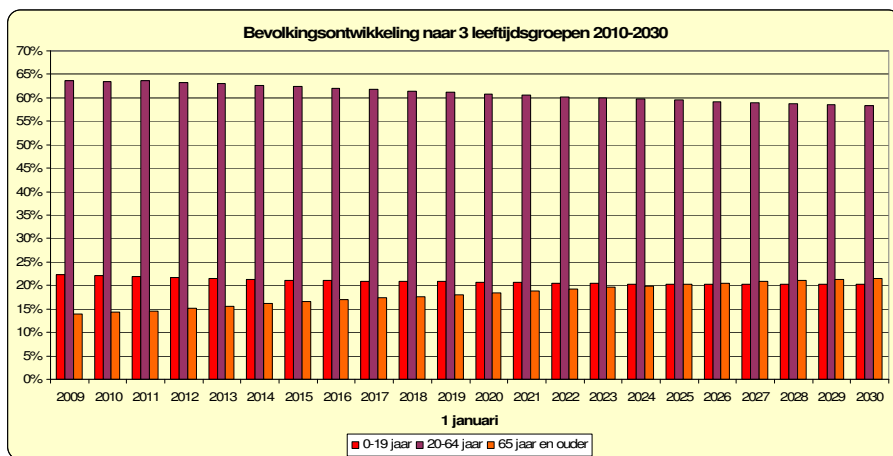

Figuur 2 (Bron: Team Onderzoek en Statistiek, gemeente Alkmaar)

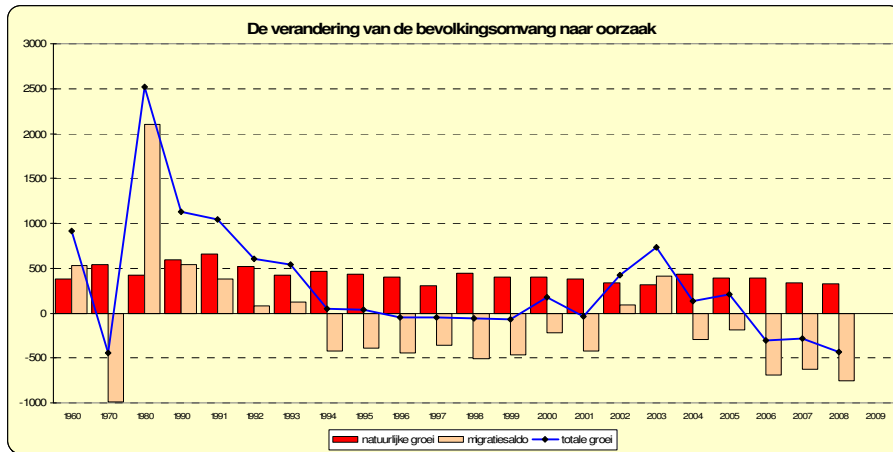
Figuur 3 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

- ⇒ Tussen 1988 en 2008 is sprake van een afname van het aandeel 0-19 jarigen in de totale bevolking van Alkmaar van 28% tot 22% (in absolute aantallen van ±24500 naar ±21000).
- ⇒ Het aandeel 65plus nam toe van 11% naar 14% (van ±9900 naar ±13000).
- ⇒ Het aandeel 20-64 jaar (potentiële beroepsbevolking) nam toe van 61% naar 64% (van ±54000 naar ±59500). Zie Figuur 3.
- ⇒ Sinds 2006 neemt zowel absoluut als relatief het aantal 0-19- en 20-64-jarigen af. 65plus neemt toe.

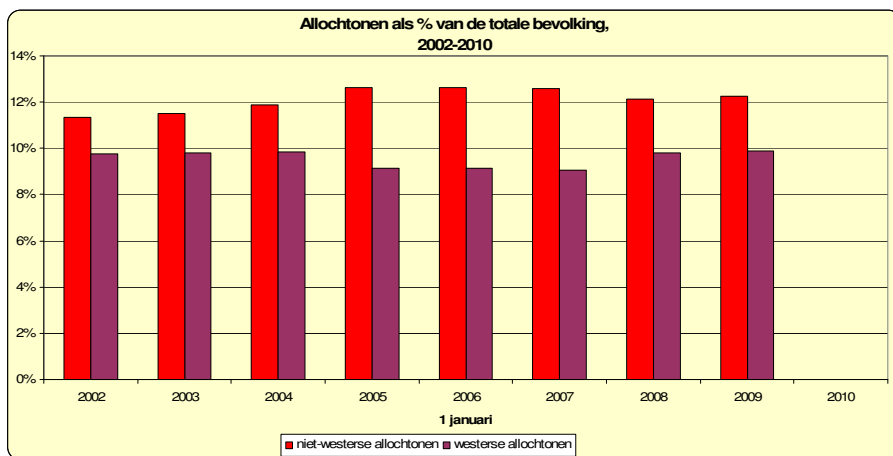
Figuur 4 (Bron: Team Onderzoek en Statistiek, gemeente Alkmaar)

- ⇒ Relatieve afname 0-19 jarigen zet komende jaren door (van 22% naar 20% in 2030; = - 900 personen). Toename aandeel 65plus ook (en fors!)(van 14% naar 22%; = + 4400 personen).
- ⇒ Aandeel middengroep (20-64 jarigen, potentiële beroepsbevolking) gaat vanaf nu verder afnemen (van 64% naar 58%; = -1200 personen).

Figuur 5 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Afname inwonertal van de afgelopen drie jaar is vooral veroorzaakt door een vertrekoverschot (negatief migratiesaldo) (d.w.z. er verlaten meer inwoners Alkmaar dan dat er zich vestigen). Geboorteoverschot (positieve natuurlijke groei) daalde ook en kon het vertrekoverschot niet compenseren.

Figuur 6 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Het aandeel niet-westerse allochtonen² steeg tussen 2002 en 2007 en nam nadien enigszins af. Getalsmatig was er tussen 2002 en 2009 sprake van een gestage toename met 921 personen. Het aantal westerse allochtonen nam met 161 personen toe.

NB In de bevolkingsprognose wordt geen onderscheid gemaakt naar herkomst.

² personen van wie tenminste één ouder in het buitenland is geboren

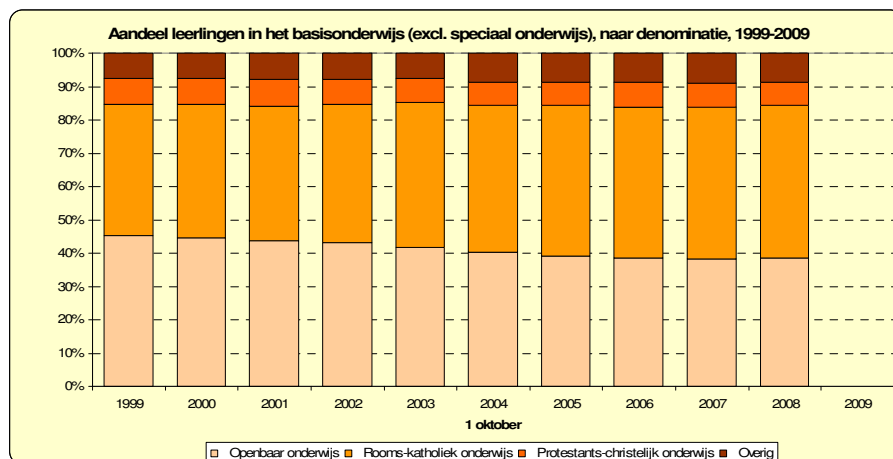
Onderwijs

Basisonderwijs

Figuur 7 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

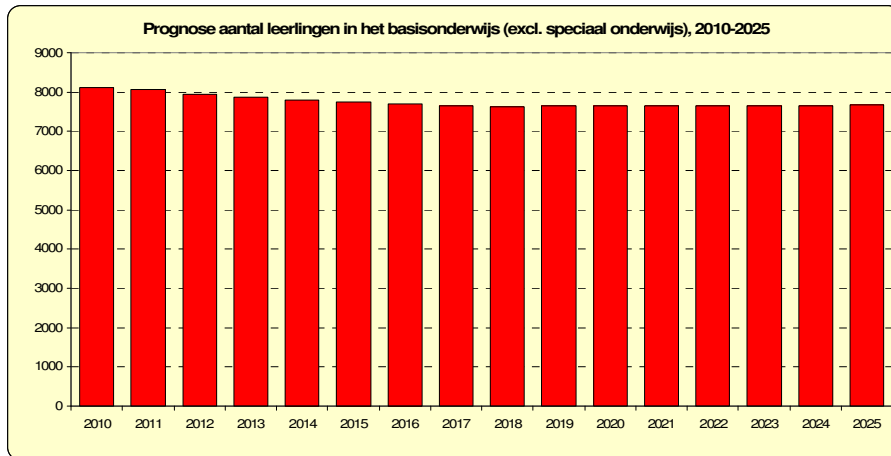
⇒ Tussen 1999 en 2008 is het aantal basisschoolleerlingen met 745 kinderen teruggelopen (= - 8%).

Figuur 8 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Tussen 1999 en 2008 is het aandeel basisschoolleerlingen op het openbaar onderwijs af- en het aandeel op het rooms-katholieke onderwijs toegenomen.

⇒ Het aandeel op het protestants-christelijke en overig onderwijs is vrijwel constant gebleven.

Figuur 9 (Bron: Leerlingenprognose Gemeente Alkmaar 2009)

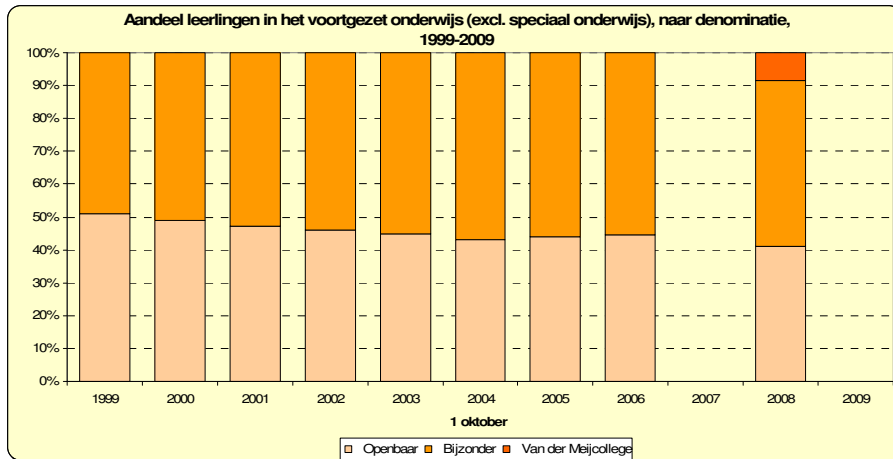
⇒ Op de langere termijn zal het aantal basisschoolleerlingen verder verminderen (met bijna 500 = -6%). Dit zal mogelijk een vermindering van het aantal vestigingen van basisscholen en/of een verkleining van de gemiddelde grootte van de klassen met zich meebrengen.

Voortgezet onderwijs

Figuur 10 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)
NB cijfers bijzonder voortgezet onderwijs 2007 niet aangeleverd

⇒ Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs is tussen 1999 en 2008 met 483 afgenomen (= -6%).

Figuur 11 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

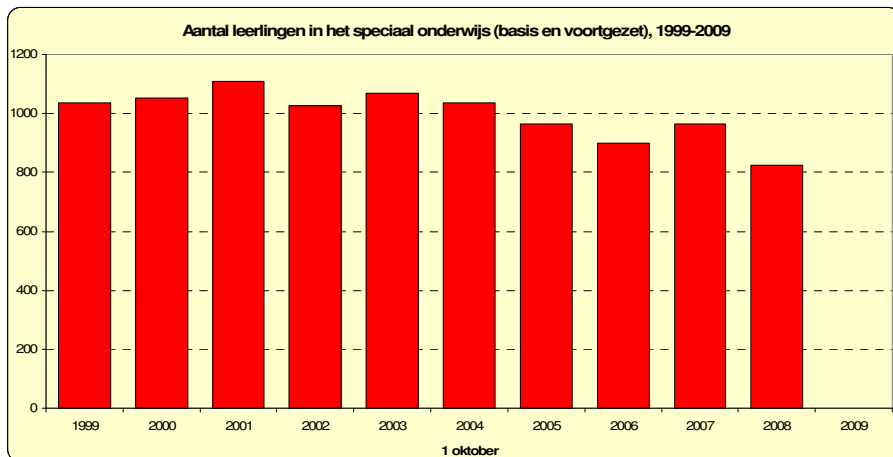
⇒ Ook in het voortgezet onderwijs heeft er de afgelopen jaren een relatieve verschuiving plaatsgevonden van openbaar naar bijzonder onderwijs.

NB 1 Het van der Meij College is een samenwerkingslocatie. Het betreft het derde en vierde leerjaar VMBO beroepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg van de Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz, het Stedelijk Dalton College Alkmaar en de Openbare Scholengemeenschap Willem Blaeu.

NB 2 Voor het voortgezet onderwijs zijn er (nog) geen leerlingenprognoses beschikbaar.

Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs is onderwijs aan kinderen die vanwege leer- of gedragsproblemen, vanwege lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicaps of door gedragsstoornissen extra zorg op school nodig hebben.

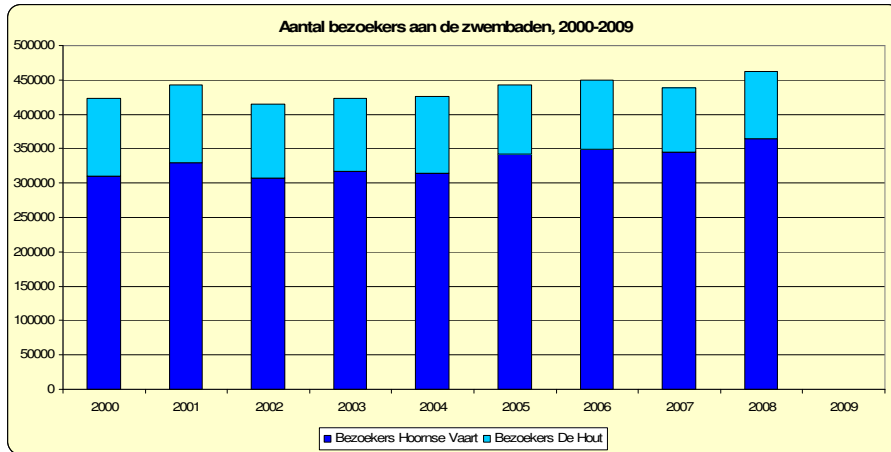

Figuur 12 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs daalde in Alkmaar tussen 1999 en 2008 met 215 kinderen (= -21%).

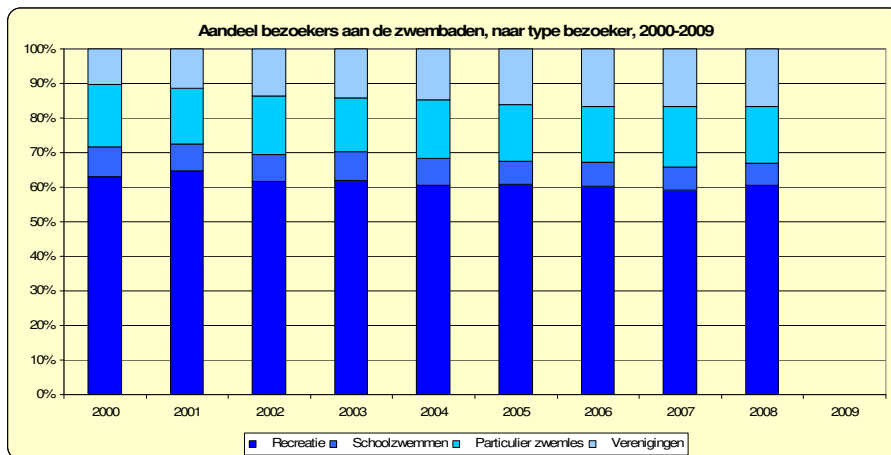
Sport

Zwembaden

Figuur 13 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

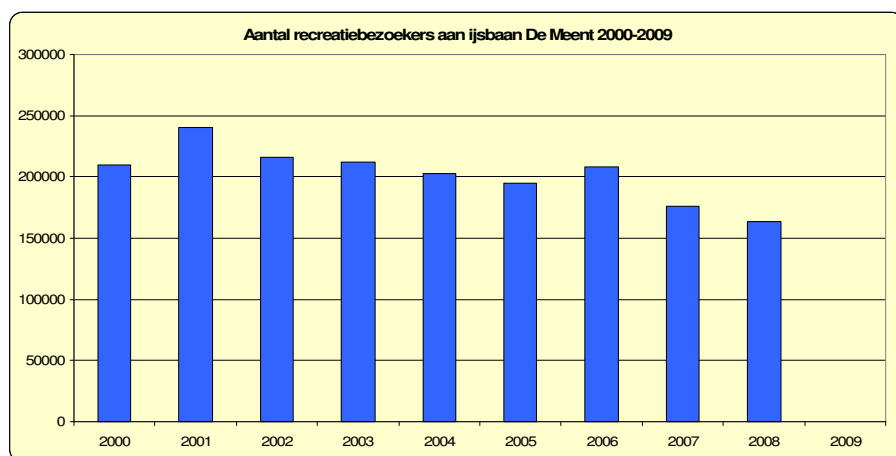
- ⇒ Het bezoek aan zwembad Hoornsevaart is tussen 2000 en 2008 per saldo toegenomen van 309.564 naar 364.475 personen (= +54.911; +18%).
- ⇒ Het bezoek aan zwembad De Hout is in dezelfde periode per saldo afgenomen van 113.213 tot 97.646 (= - 15.567; -14%).

Figuur 14 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

- ⇒ Vooral het aandeel bezoekers van verenigingen is tussen 2000 en 2008 toegenomen (van 10% naar 17%). Dit geldt voor het totale bezoek aan beide zwembaden.

IJsbaan

Figuur 15 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Het aantal bezoekers aan de ijsbaan De Meent is tussen 2000 en 2008 per saldo gedaald van 209.376 tot 163.211 personen (= -46.165; -22%).

Zorg

Voor dit onderwerp wordt verwezen naar de Recessiemonitor (zie inleiding). In deze monitor wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen op de volgende terreinen:

- ⇒ Aantal uitkeringen WW
- ⇒ Bijstandontvangers
- ⇒ Intakes schuldhulpverlening
- ⇒ Lopende budgetregelingen

Werk, participatie en inkomen

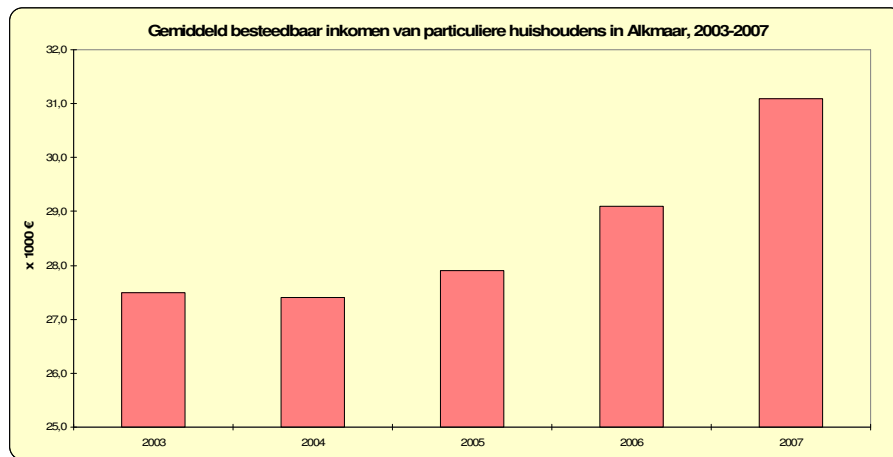
Werk

Zie Hoofdstuk Economie op blz. 19.

Participatie

Zie hoofdstuk Economie op blz. 19.

Inkomen

Figuur 16 (Bron: CBS, Regionaal Inkomensonderzoek (RIO), 2003-2007)

- ⇒ Het gemiddeld besteedbaar inkomen van particuliere huishoudens is in Alkmaar tussen 2003 en 2007 gestegen met 13,1% (= +€3600). Dit inkomen bedraagt in 2007 € 31.100.

NB Het gemiddeld besteedbaar inkomen 2007 is het meest recente beschikbare gegeven (verschenen januari 2010).

Economie en toerisme

Enkele algemene trends op economisch terrein zijn³:

⇒ Algemeen

Op langere termijn zal moeten worden omgegaan met toenemende schaarste en concurrentie. Schaarste op het gebied van arbeid en natuurlijke hulpbronnen en concurrentie als gevolg van internationalisering van de economie. Ook moet rekening worden gehouden met de economische crisis, de tendens van schaalvergroting en trends in toerisme.

⇒ Arbeid

Trends als vergrijzing en ontgroening van de bevolking zijn ook in Alkmaar zichtbaar (zie Figuur 3 op blz. 8). Er is de laatste jaren sprake van een lichte afname van de bevolking en van de beroepsbevolking. Verwachting is dat zeker de laatste trend zich zal voortzetten (zie Figuur 4 op blz. 7). Dit leidt ertoe dat de arbeidsmarkt krupper wordt en bedrijven moeilijker aan voldoende en gekwalificeerd personeel kunnen komen, terwijl tegelijkertijd (jeugd)werkloosheid blijft bestaan; kortom, een kwantitatieve en kwalitatieve mismatch. Verwachting is dat in de toekomst de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd / aansluitend arbeidspotentieel dé vestigingsplaatsfactor voor bedrijven wordt.

⇒ Duurzaamheid

Uitputting van bestaande natuurlijke hulpbronnen vindt plaats en ruimte wordt schaars met prijsstijgingen tot gevolg. Mensen en bedrijven zijn genoodzaakt om bewuster met hun omgeving om te gaan en steeds meer bestaat de wens om een schoon, aantrekkelijk en duurzaam leefmilieu achter te laten voor komende generaties. Ook kostenoverwegingen spelen hierbij een belangrijke rol.

Er wordt een halt toe geroepen aan de verrommeling van het landschap door toepassing van de SER-ladder. Dit betekent eerst herstructurering van verouderde bedrijven- en kantorenterreinen, alvorens nieuwe terreinen te ontwikkelen. Deze nieuwe terreinen dienen dan wel geconcentreerd te worden aangelegd om verrommeling van het landschap te voorkomen. Ook wordt ingezet op meervoudig ruimtegebruik en op energiebesparing en duurzame energievormen.

⇒ Globalisering

Overheersende trend in de Nederlandse economie is de internationalisering. Nieuwe afzetmarkten ontstaan, bedrijven doen zaken met steeds meer landen en (delen van) het productieproces worden elders in de wereld geplaatst. Netwerken zijn van toenemend belang, evenals directe contacten. Dit wordt bevorderd door regionale specialisatie en clustervorming. Hiermee groeit ook het belang van stedelijke netwerken. De economie wordt daarbij kennisintensiever; onze concurrentiekracht wordt bepaald door het vermogen om kennis te ontwikkelen, te vergaren en toe te passen. Daarbij is te zien dat grotere delen van de bedrijvigheid zich vestigen in kantoren of kantoorachtige omgevingen, bij voorkeur in de nabijheid van goed bereikbare knooppunten.

⇒ Schaalvergroting

In samenhang met de globalisering vindt schaalvergroting plaats. Of nu het gaat om de particuliere of collectieve sector; bedrijven en diensten zoeken manieren om grootschaliger te kunnen opereren om effectiever te kunnen werken of meer mensen te bereiken en zo financiële voordelen te behalen. Dit wordt veelal bereikt door samenwerking, overnames en fusies, vaak met concentratie van bedrijven en kantoren als gevolg.

⇒ Beleviseconomie

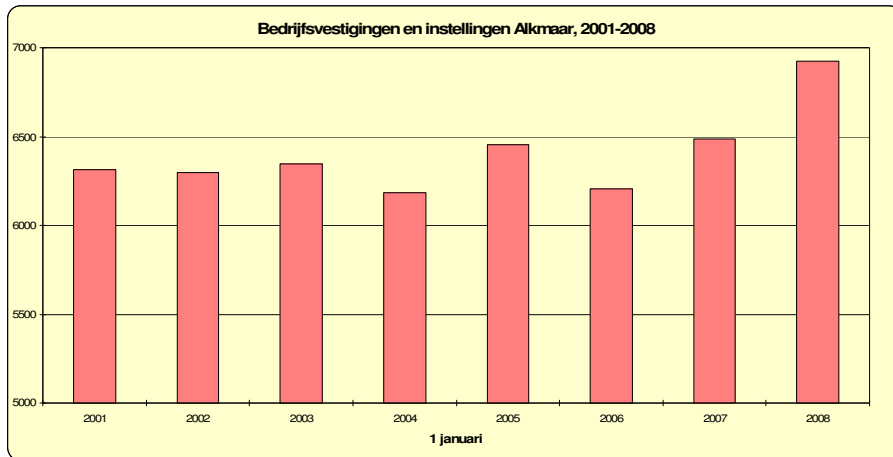
De wereld ligt binnen handbereik, beleving en (unieke) ervaringen zijn van groot belang. Belevissen komen tegemoet aan de wensen van de consument die alles al bezit en alles al heeft gezien. De consument wil pakkende en persoonlijke dingen beleven waarover hij thuis kan vertellen of op internet over kan bloggen. Voor Alkmaar liggen hier kansen; het (toeristisch) aanbod is aanwezig, belevingsaspecten kunnen hier aan worden toegevoegd. Niet zo zeer de dienst of product staat centraal, maar met de dienst of product geassocieerde beleving. Niet alleen toeschouwer

³ Bron: hoofdstuk 4 van het Actieprogramma Economie & Toerisme in Alkmaar 2010-2015, Alkmaar, 2009

zijn van de kaasmarkt, maar zelf kaas keuren en dragen. Funshoppen maar dan een fashiontour langs hotspots onder leiding van een personal shopper. Natuurlijk allemaal in die sfeervolle monumentale stad.

Economische structuur

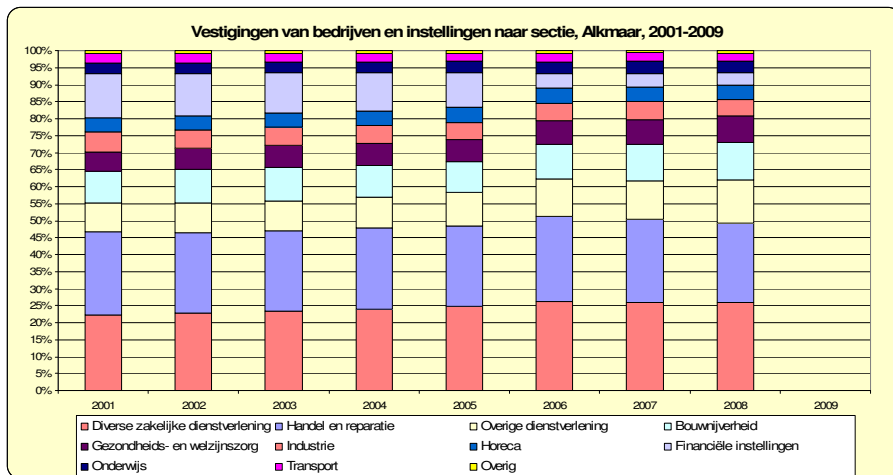
In Figuur 17 is de ontwikkeling van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen met betaalde werkgelegenheid weergegeven.

Figuur 17 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Het aantal bedrijfsvestigingen in Alkmaar is tussen 2001 en 2008 per saldo met 616 toegenomen (= +10%).

In Figuur 18 is te zien hoe de relatieve samenstelling van de bedrijvigheid de afgelopen jaren is veranderd.

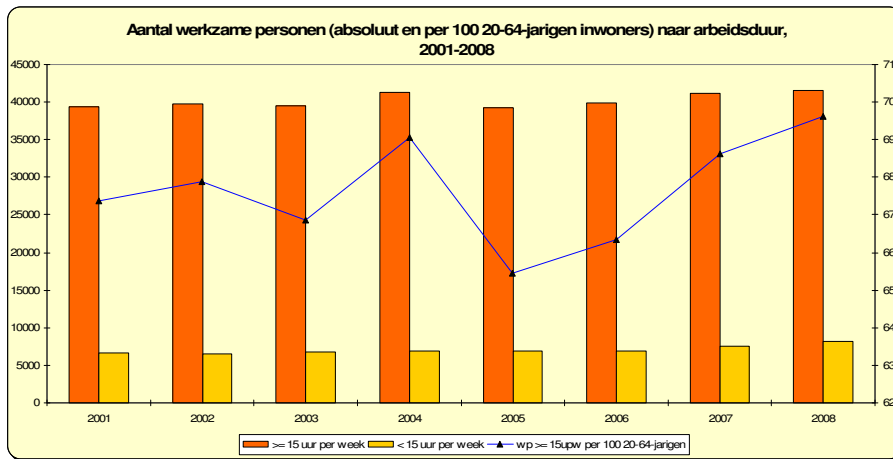
Figuur 18 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ Secties (bedrijfstakken) die gerekend naar het aantal vestigingen tussen 2001 en 2008 in Alkmaar in belang zijn toegenomen zijn *overige dienstverlening* (+328 vestigingen;+61%) en *diverse zakelijke dienstverlening* (+400 vestigingen;+29%).

⇒ Een sectie die in dezelfde periode aan belang heeft ingeboet zijn de financiële instellingen (-564 vestigingen;-31%).

Arbeitsplaatsen

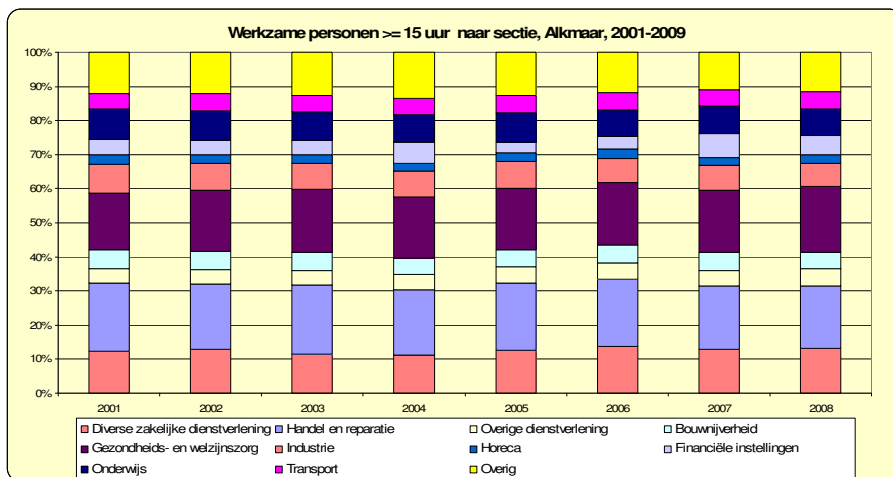
Figuur 19 geeft een beeld van de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Alkmaar. Weergegeven is het aantal fulltime (≥ 15 uur per week) en het aantal parttime (< 15 uur per week) arbeidsplaatsen. De blauwe lijn geeft de ontwikkeling weer van het aantal fulltime arbeidsplaatsen per 100 inwoners van 20 t/m 64 jaar.

Figuur 19 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

- ⇒ Het aantal fulltime arbeidsplaatsen is tussen 2001 en 2008 toegenomen met 2178 (= +6%).
- ⇒ Het aantal parttime banen is relatief nog sterker gestegen nl. met 24% (= 1588 arbeidsplaatsen).
- ⇒ Het fulltime arbeidsplaatsen per 100 personen van 20 t/m 64 jaar nam per saldo met 3% toe. In 2006 was er sprake van een sterke "dip", die Alkmaar in 2008 weer geheel te boven is gekomen.

Figuur 20 laat de ontwikkeling van de werkgelegenheid per sectie zien.

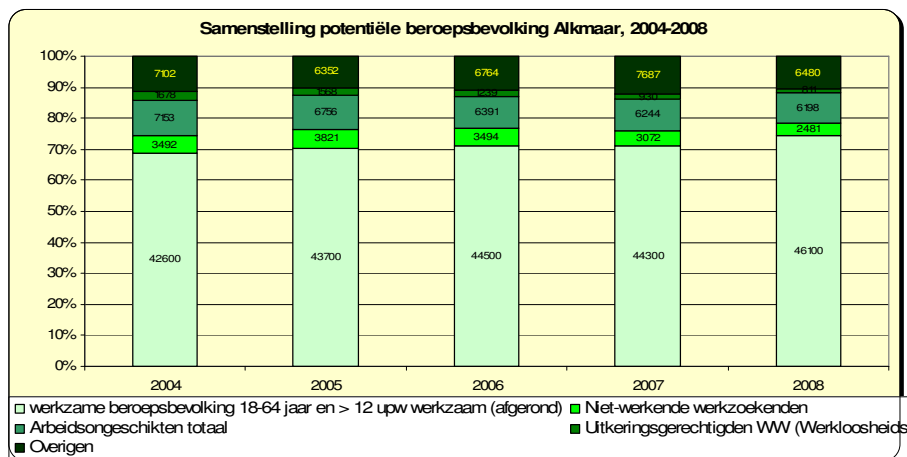

Figuur 20 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

- ⇒ De categorie overig in Figuur 20 vertoont relatief veel arbeidsplaatsen, omdat hier de sectie openbaar bestuur onder valt. Met slechts weinig vestigingen (in 2008 15) genereert deze sectie relatief veel werkgelegenheid (in 2008 4751 fulltime banen).
- ⇒ Het aantal fulltime arbeidsplaatsen is tussen 2001 en 2008 per saldo het meest toegenomen in de secties gezondheidszorg (+1462; +22%) en openbaar bestuur (+486; +11%).
- ⇒ Secties waar de werkgelegenheid is afgenomen zijn industrie (-612 ; -18%), handel en reparatie (-206 ; -3%), onderwijs (-182 ; -5%) en bouwnijverheid (-111 ; -5%).

Beroepsbevolking

De potentiële beroepsbevolking in een gebied bestaat uit alle inwoners tussen de 18 (of 20) en 65 jaar in dat gebied. In Figuur 21 zijn de verschuivingen weergegeven binnen de Alkmaarse potentiële beroepsbevolking, hier gedefinieerd als het aantal personen in de leeftijd van 18 t/m 64 jaar.

Figuur 21

- ⇒ De potentiële beroepsbevolking is tussen 2004 en 2008 in absolute omvang vrijwel gelijk gebleven.
- ⇒ De werkzame beroepsbevolking 18-64 jaar en > 12 upw werkzaam, is tussen 2004 en 2008 met 8% toegenomen (+3500 personen).
- ⇒ De aantallen niet-werkende werkzoekenden, arbeidsongeschikten, uitkeringsgerechtigden Werkloosheidswet en overigen zijn in dezelfde periode gedaald.

Woonwerkbalans

De woonwerkbalans voor een bepaald gebied geeft het aantal banen ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking weer. De woonwerkbalans is een indicator voor de economische kracht en attractie van een gebied.

De uitkomst van een woonwerkbalans is afhankelijk van de gekozen uitgangspunten. Wordt bijvoorbeeld alleen gekeken naar fulltimers of óók naar parttimers en waar legt men de leeftijdsgrenzen van de potentiële beroepsbevolking. In deze trendrapportage is voor de bepaling van de woonwerkbalans gekozen voor alleen fulltimers en voor een potentiële beroepsbevolking, die gedefinieerd is als personen in de leeftijd van 20 t/m 64 jaar. De hieruit resulterende woonwerkbalans is weergegeven in Figuur 22.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Werkgelegenheid							
Aantal fulltimers (banen) (Bron: RMO)	39544	41278	39205	39836	41120	41604	nrb
Aantal fulltime banen volgens RMO per 100 inwoners binnen de potentiële beroepsbevolking (20-64 jaar)	65,4	68,8	65,5	66,3	68,6	69,6	
Team Onderzoek en Statistiek Gemeente Alkmaar, januari 2010.				Bronnen: Jaarstatistieken 2004-2009, Omnibusonderzoeken 2004 t/m 2009			

Figuur 22

- ⇒ Tussen 2003 en 2008 is het aantal banen per 100 Alkmaarders van 20 t/m 64 jaar toegenomen van 65 tot bijna 70. Hierbij wordt dus niet gekeken naar ingaande en uitgaande pendel.
- ⇒ Conclusie: de afgelopen vijf jaar is de werkgelegenheidssituatie van Alkmaar sterk verbeterd.

Nog enkele kencijfers voor 2008 over inkomende en uitgaande pendel:

- ⇒ fulltime werkend in Alkmaar en wonend buiten Alkmaar: 22250 personen (= inkomende pendel);
- ⇒ wonend in Alkmaar en fulltime werkend buiten Alkmaar: 25650 personen (= uitgaande pendel);
- ⇒ fulltime werkend en wonend in Alkmaar: 19350 personen.

Forensisme en woon-werkverkeer

In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van waar de Alkmaarse werkende beroepsbevolking werkt, in welke bedrijfstakken zij werken en met welk vervoermiddel zij naar het werk gaan (modal split).

		Peiljaar		
		1999	2008	2009
		%	%	%
Werkgebied	Alkmaar	43%	43%	43%
	elders in regio Alkmaar	9%	13%	14%
	Kop NH + West-Friesland	6%	5%	5%
	Noord-Holland-Zuid en elders	30%	28%	31%
	geen vast werkadres	12%	11%	7%
	Totaal	100%	100%	100%

Figuur 23

- ⇒ 43% van de Alkmaarders werkt in Alkmaar zelf en rond 30% in het zuiden van de provincie.
- ⇒ Deze aandelen zijn de afgelopen jaren vrij constant gebleven.
- ⇒ Dat de arbeidsmarkt verder is geregionaliseerd is te zien aan het toenemend aandeel werkers dat in de regio Noord-Kennemerland werkzaam is.

		Peiljaar		
		1999	2008	2009
		%	%	%
Bedrijfstak	landbouw/visserij	1%	0%	1%
	industrie/delfstoffenwinning, nutsbedrijf	10%	7%	7%
	bouwnijverheid	6%	8%	6%
	horeca	3%	3%	3%
	detailhandel/groothandel	14%	11%	11%
	vervoer/opslag/communicatie	6%	4%	5%
	financiële instelling, zakelijke en overige dienstverlening	17%	16%	13%
	openbaar bestuur/overheidsdiensten enz.	5%	7%	8%
	onderwijs	6%	8%	7%
	gezondheids- en welzijnszorg	16%	17%	20%
	anders	16%	18%	18%
	Totaal	100%	100%	100%

Figuur 24

- ⇒ De Alkmaarse werkende beroepsbevolking is vooral werkzaam in de bedrijfstakken gezondheids- en welzijnszorg, financiële instellingen, zakelijke en overige dienstverlening en detail- en groothandel.
- ⇒ Bedrijfstakken die wat dit betreft in belang afnemen zijn industrie enz. en detail- en groothandel.
- ⇒ Bedrijfstakken die in belang toenemen zijn openbaar bestuur en gezondheidszorg.

		Peiljaar		
		1999	2008	2009
		%	%	%
Met welk vervoermiddel gaat u meestal naar uw werkadres?	auto (bestuurder)	43%	47%	46%
	auto (passagier) /carpoolen	6%	4%	3%
	fiets, brommer, scooter	32%	32%	32%
	motor	0%	1%	1%
	bus, trein	14%	13%	15%
	taxi/servicetaxi	0%	0%	0%
	lopend	5%	3%	4%
	Totaal	100%	100%	100%

Figuur 25

- ⇒ Afhankelijk van waar men werkt zijn auto, fiets en openbaar vervoer de meest gebruikte vervoerwijzen, waarmee men naar het werk gaat. In deze 'modal split' is tussen 1999 en 2009 geen verandering opgetreden.

In Figuur 26 e.v. is de modal split uitgesplitst naar de bestemming van de werkende beroepsbevolking van Alkmaar.

		Peiljaar					Peiljaar		
		1999	2008	2009			1999	2008	2009
		%	%	%			%	%	%
Met welk vervoermiddel gaat u meestal naar uw werkadres?	auto (bestuurder)	26%	29%	28%	Met welk vervoermiddel gaat u meestal naar uw werkadres?	auto (bestuurder)	51%	58%	63%
	auto (passagier) /carpoolen	3%	1%	1%		auto (passagier) /carpoolen	5%	5%	4%
	fiets, brommer, scooter	59%	59%	62%		fiets, brommer, scooter	35%	31%	29%
	motor	0%	0%	0%		motor	1%	2%	1%
	bus, trein	1%	2%	1%		bus, trein	8%	5%	3%
	taxi/servicetaxi	0%	0%	0%		taxi/servicetaxi	0%	0%	0%
	lopend	10%	8%	8%		lopend	1%	0%	0%
	Totaal	100%	100%	100%		Totaal	100%	100%	100%

Figuur 26 Werkzaam in Alkmaar

Figuur 27 Werkzaam elders in regio NKL

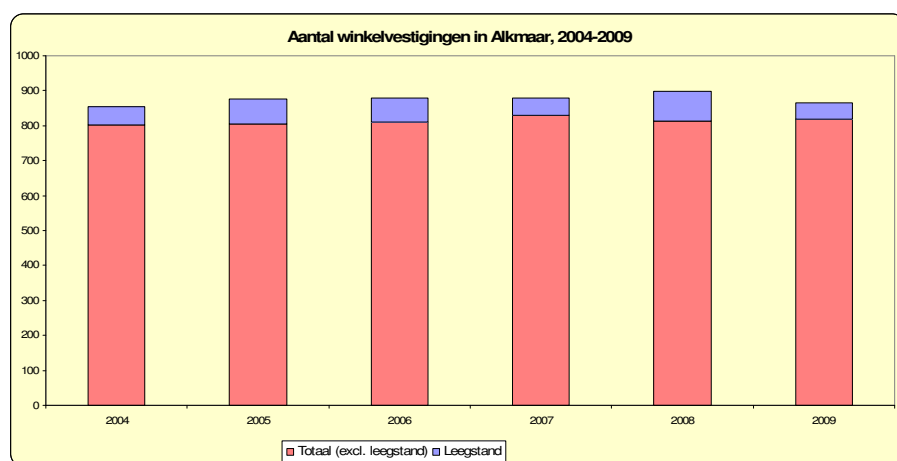
		Peiljaar					Peiljaar		
		1999	2008	2009			1999	2008	2009
		%	%	%			%	%	%
Met welk vervoermiddel gaat u meestal naar uw werkadres?	auto (bestuurder)	57%	65%	69%	Met welk vervoermiddel gaat u meestal naar uw werkadres?	auto (bestuurder)	53%	57%	54%
	auto (passagier) /carpoolen	9%	2%	7%		auto (passagier) /carpoolen	9%	7%	4%
	fiets, brommer, scooter	12%	5%	1%		fiets, brommer, scooter	3%	2%	1%
	motor	1%	2%	0%		motor	1%	3%	1%
	bus, trein	21%	26%	22%		bus, trein	33%	30%	39%
	taxi/servicetaxi	0%	0%	0%		taxi/servicetaxi	0%	0%	0%
	lopend	0%	0%	1%		lopend	1%	0%	0%
	Totaal	100%	100%	100%		Totaal	100%	100%	100%

Figuur 28 Werkzaam in Kop NH en Westfriesland

Figuur 29 Werkzaam in Noord-Holland Zuid/elders

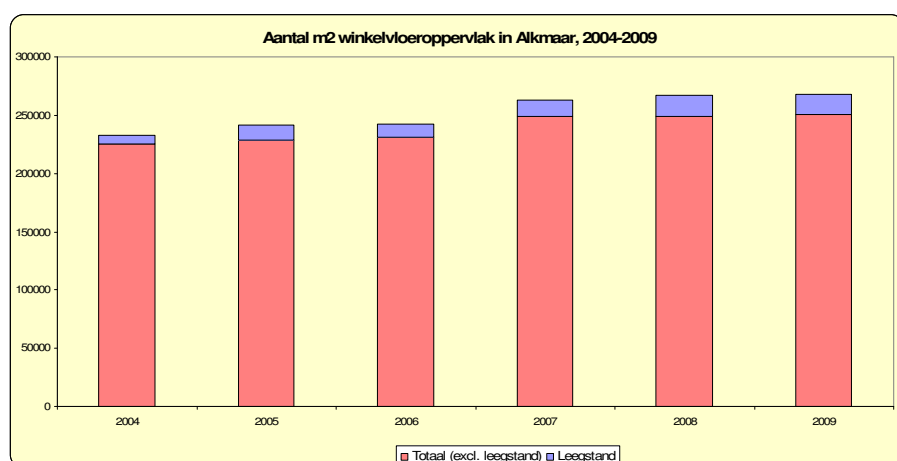
Leesvoorbeeld bij Figuur 26 e.v.: van degenen die in Alkmaar wonen en ook in Alkmaar werken gaat 28% met de auto en 62% op de fiets enz. naar het werk. Van degenen die in Alkmaar wonen en in het zuiden van de provincie of buiten de provincie werkzaam zijn, gaat 39% met de trein, wat meer is dan in 1999 (33%).

Detailhandel en kooporiëntatie

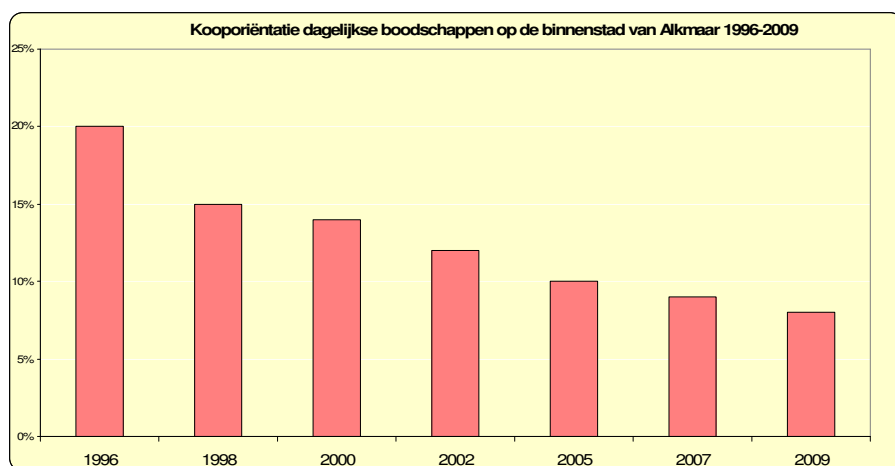
Figuur 30 (Bron: Locatus)

- ⇒ Toename aantal winkelvevestigingen in geheel Alkmaar 2004-2009: per saldo +15 (=+2%).
- ⇒ Afneming leegstaande winkelvevestigingen in geheel Alkmaar 2004-2009 per saldo -5 (= -10%).

Figuur 31 (Bron: Locatus)

- ⇒ Toename aantal m2 WVO in geheel Alkmaar 2004-2009: per saldo + 25409 (=+11%).
- ⇒ Toename leegstaande m2 WVO in geheel Alkmaar 2004-2009 per saldo + 9631 (=+128%).
- ⇒ Samenvattend: het aantal leegstaande panden is gedaald, maar het oppervlak leegstand is gestegen. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat enkele grotere panden op Overstad leeg staan.

Figuur 32 (Bron: Omnibusonderzoek Gemeente Alkmaar/Kooporiëntatiemonitor Noord-Kennemerland, trends 1996-2009)

- ⇒ De kooporiëntatie *dagelijkse boodschappen* van alle Alkmaarders op de binnenstad is tussen 1996 en 2009 meer dan gehalveerd. De binnenstad als koopcentrum voor dagelijkse boodschappen is vooral veel klanten kwijtgeraakt uit de wijken Centrum, Zuid en Oudorp. NB Voor niet-dagelijkse boodschappen is het beeld anders.

Kooporiëntatie niet-dagelijkse boodschappen vanuit de regio Noord-Kennemerland op Alkmaar

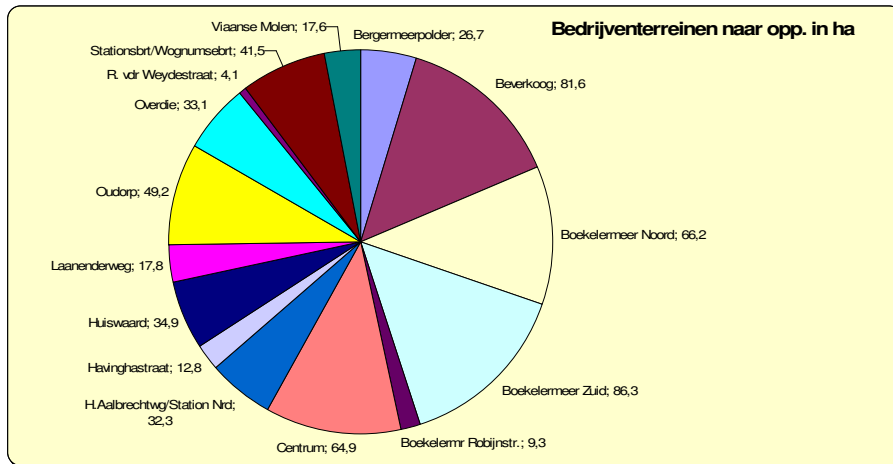
	Ontwikkeling kooporiëntatie op Alkmaar	Ontwikkeling vestigingen / wvo in Alkmaar	Ontwikkeling kooporiëntatie op Heerhugowaard	Ontwikkeling vestigingen / wvo in Heerhugowaard	Ontwikkeling kooporiëntatie op overige plaatsen in de regio	Ontwikkeling vestigingen / wvo overige plaatsen in de regio
	1996-2009	2004-2009	1996-2009	2004-2009	1996-2009	2004-2009
audio- en videoapparatuur, wasmachines enz.	+	~/~	-	+/+	~	+/+
bloemen en planten	-	~/~	+	~/~	~	~/~
boeken, tijdschriften	-	-/-	+	+/-	+	-/-
(brom)fietsen	-	-/-	+	-/-	+	+/++
doe-het-zelfartikelen	-	-/-	+	-/+	~	-/+
drogisterijartikelen	-	~/~	+	~/~	~	~/~
kleding	-	+/+	~	+/+	+	+/++
kleine huishoudelijke artikelen	-	+/-	~	~/~	~	+/++
meubelen, behang, vloerbedekking	-	-/+	+	+/++	+	~/+
schoenen	-	+/+	~	+/+	+	+/+
speelgoed	-	~/~	+	~/~	+	+
sportartikelen	~	+/+	~	+/+	~	~/~
tuinbenodigdheden	-	~/++	+	~/++	-	~/++
	~/~	gegevens is niet beschikbaar				

Figuur 33 (Bron: Omnibusonderzoek Gemeente Alkmaar/ Kooporiëntatiemonitor Noord-Kennemerland, trends 1996-2009)

- ⇒ Van de 13 onderscheiden productgroepen zijn er 11, waarvan de trend 1996-2009 aangeeft dat zij door consumenten van 18 jaar en ouder in de regio per saldo minder vaak meestal in Alkmaar worden gekocht. Alleen audio- en videoapparatuur, wasmachines e.d. worden vaker meestal in Alkmaar gekocht. Sportartikelen worden even vaak als voorheen meestal in Alkmaar gekocht.
- ⇒ Bij acht productgroepen is tussen 1996 en 2009 de kooporiëntatie op Heerhugowaard toegenomen, bij vier is dit gelijk gebleven en bij één is deze achteruitgegaan. Er zijn tot slot zes productengroepen die vaker meestal elders in de regio worden aangeschaft.
- ⇒ De verschuiving van de kooporiëntatie op Alkmaar naar andere gemeenten in de regio kan in verband worden gebracht met de bevolkingsgroei in die gemeenten en de daarmee samenhangende toename van het aantal vestigingen en vierkante meters winkelvloer. Vooral in Heerhugowaard en Langedijk is de afgelopen jaren sprake geweest van een sterke bevolkingstoename.

Bedrijventerreinen

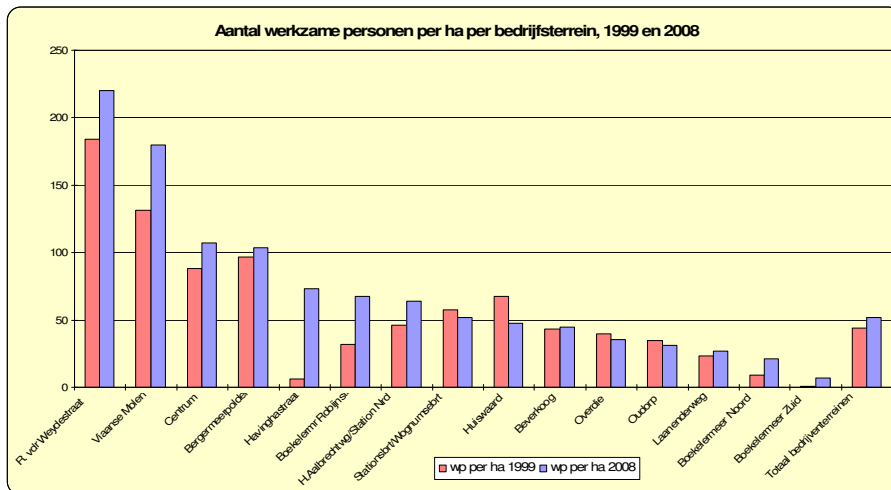
Het begrip bedrijventerrein wordt hier ruim geïnterpreteerd. Het betreft alle gebieden met een concentratie aan werkgelegenheid. Dus ook het Centrum (binnenstad en omgeving) en kantoorterreinen vallen eronder. In Figuur 34 staan de Alkmaarse bedrijventerreinen afgebeeld met hun bruto oppervlakte in ha.

Figuur 34 (Bron: RMO)

⇒ Grote bedrijventerreinen in Alkmaar zijn: Boekelermeer Zuid, Beverkoog, Boekelermeer Noord, Centrum en Oudorp.

Figuur 35 laat per bedrijventerrein de werkgelegenheidsconcentratie zien en de verandering daarin tussen 1999 en 2008.

Figuur 35 (Bron: RMO)

- ⇒ Op de terreinen Rogier van der Weydestraat (in 2008 220 arbeidsplaatsen per ha) en Viaanse Molen (180) is de concentratie aan werkgelegenheid relatief het grootst, gevolgd door Centrum (107) en Bergemeerpolder (104).
- ⇒ Op de meeste bedrijventerreinen in Alkmaar is de werkgelegenheid toegenomen.
- ⇒ Alleen in de gebieden Stationsbuurt/Wognumsebuurt (-214; -9%), Huiswaard (-704; -30%), Overdie (-138; -11%) en Oudorp (-195; -11%) is de werkgelegenheid afgenomen.

Ondernemingsklimaat

In het kader van het grotestedenbeleid (G 31 gemeenten) laat het Ministerie van Economische Zaken⁴ om de paar jaar de Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat uitvoeren. Dit onderzoek meet niet concrete resultaten, maar de perceptie bij ondernemers. Hun waardering bevindt zich over het algemeen tussen 5 en 7. Verbeteringen of verslechtingen zijn slechts in tienden te zien.

Uit de Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat 2007 (tussenmeting) komt naar voren dat in Alkmaar:

- ⇒ evenals in alle andere GSB-gemeenten de ondernemers het algehele ondernemingsklimaat significant hoger (Alkmaar: 6,8) waarden dan tijdens de nulmeting in 2005 (6,6). Alkmaar scoort net iets boven het gemiddelde van de G 31 gemeenten.
- ⇒ doelstelling van de gemeente is om de waardering van de gemeentebrede dienstverlening te laten toenemen van 5,8 in 2005 tot 6,5 in 2009; de score van 6,2 in 2007 (gemiddelde G 31 gemeenten is 6,0) lijkt die ontwikkeling mogelijk te maken.
- ⇒ beter beoordeeld dan in 2005 worden: veiligheid in de omgeving van bedrijfspanden, staat van de openbare ruimte, beschikbaarheid en herstructurering van bedrijfslocaties.
- ⇒ de waardering van de bereikbaarheid per auto is gelijk gebleven tov 2005, maar gaat daarmee verder achterlopen bij het gestegen gemiddelde van de G 31.
- ⇒ de bereikbaarheid per openbaar vervoer scoorde lager dan het gemiddelde van de G 31 en vertoonde een lichte daling tov 2005.
- ⇒ de waardering voor de afhandeling van milieuvergunningen is fors gestegen.

In 2010 vindt dit onderzoek weer plaats.

Zie ook blz. 52 (veiligheid bedrijven).

Voor het onderwerp Economie wordt verder verwezen naar de Recessiemonitor (zie inleiding). In deze monitor wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen op de volgende terreinen:

- ⇒ Faillissementen in Alkmaar
- ⇒ Startende ondernemingen Alkmaar
- ⇒ Vacatures
- ⇒ Niet-werkende werkzoekenden Alkmaar versus Nederland totaal, 2003-2009
- ⇒ Niet-werkende werkzoekenden Alkmaar per buurt (per 01-01-2009)
- ⇒ Niet-werkende werkzoekenden 15-27 jaar, per leeftijdsklasse (jeugdwerkloosheid),
- ⇒ Leegstand kantoren

Toerisme

Toerisme binnenland

Enkele voor Alkmaar belangrijke trends in de toeristische sector zijn⁵:

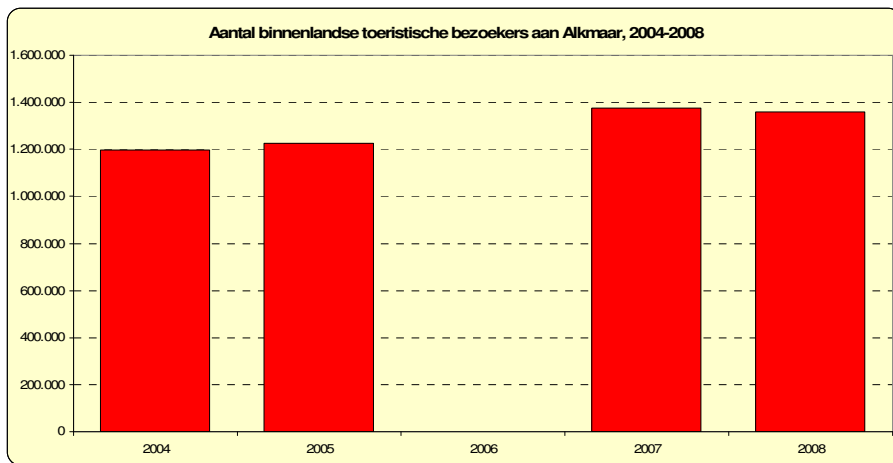
- ⇒ Minder vrije tijd; Het aantal mensen met betaald werk is gegroeid, met name het aandeel werkende vrouwen is toegenomen sinds 1985. Ook is het aantal uren dat mensen tussen de 20-65 jaar wekelijks besteden aan verplichtingen toegenomen tot 48,6 uur in 2005, in 2000 was dit nog 47,4 uur. Dit betekent dat mensen selectiever met hun vrije tijd om zullen gaan.
- ⇒ Binnen de vrije tijd is een trend waar te nemen dat men steeds vaker en verder op vakantie gaat. De wereld ligt binnen handbereik en beleving en (unieke) ervaringen zijn van groot belang. Tegelijkertijd is er een hang naar authenticiteit en nostalgie. Alkmaar kan profiteren van haar ligging in een waterrijke omgeving met typisch Hollandse iconen zoals polders, molens en bollenvelden en van de nabijheid van Amsterdam en de Noordzeekust.

⁴ ECORYS Nederland BV Rotterdam, januari 2008 (Opdrachtgever: Ministerie van Economische Zaken)

⁵ Bron: hoofdstuk 4 van het Actieprogramma Economie & Toerisme in Alkmaar 2010-2015, Alkmaar, 2009

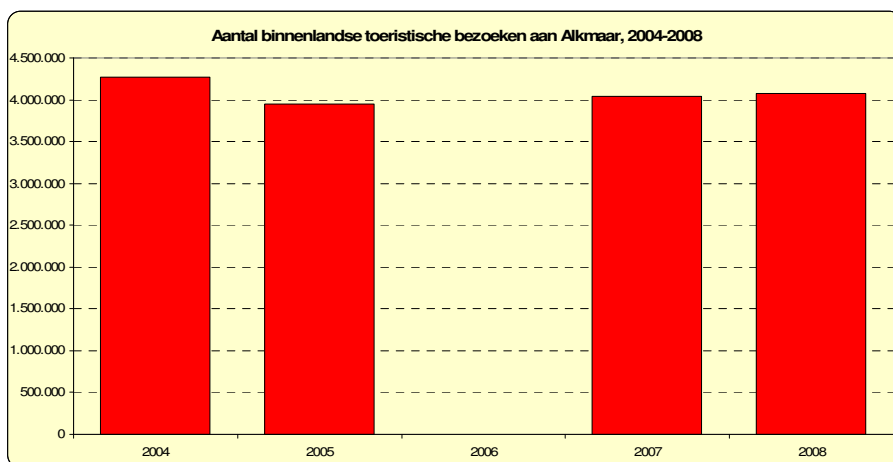
- ⇒ De toerist deelt bij voorkeur ervaringen in een web2.0 omgeving; het bijhouden van blogs, reviews op internetplatforms zoals zoover en hyves en het deelnemen aan forums. Persoonlijke ervaringen bij een hotel of in een restaurant tellen zwaarder dan de wervende beschrijving in brochures of op internet.
- ⇒ Vergrijzing; Het aantal ouderen in Nederland neemt toe. In 2030 zullen ongeveer 4 miljoen Nederlanders ouder zijn dan 65 jaar. Deze groep is nauwelijks meer werkzaam, heeft dus veel vrije tijd. De verwachting is dat deze groep steeds meer 'gezond' oud wordt, maar wel andere behoeften krijgt als luxe, comfort of zelfs verzorging.
- ⇒ De economische crisis kent bedreigingen maar biedt ook kansen; intercontinentale bezoekers komen minder naar Europa en Nederland, terwijl het binnenlands toerisme en met name de kampeersector groeiende is. Alkmaar beschouwt Nederland al als primaire markt, dit zal dan ook voortgezet worden.

In Figuur 36 en Figuur 37 staat de ontwikkeling weergegeven van het aantal Nederlandse bezoekers resp. het aantal bezoeken. Het aantal bezoeken ligt hoger dan het aantal bezoekers omdat immers een bezoeker meer dan één keer per jaar een stad kan bezoeken. De gegevens zijn ontleend aan het Continu Vakantie Onderzoek. Dit meetinstrument is door het Rijk ingezet om een aantal GSB-doelstellingen te meten (zie hieronder).

Figuur 36 (Bron: NIPO, Continu vakantieonderzoek)

- ⇒ Het aantal bezoekers vanuit Nederland per jaar is tussen 2004 en 2008 per saldo toegenomen (+160.000; +13,4%). In het kader van het Grotestedenbeleid (GSB) is als doelstelling voor toeristisch beleid geformuleerd: 4% meer bezoekers aan Alkmaar in 2009 t.o.v. 2004.

Figuur 37 (Bron: NIPO, Continu vakantieonderzoek)

- ⇒ Het aantal bezoeken is tussen 2004 en 2008 per saldo afgenomen (-204.000; -4,8%).

- ⇒ De gemiddelde bezoekfrequentie van bezoekers daalde in deze periode van 3,6 naar 3,0. De meest recente cijfers (zie Figuur 38) laten (weer) een toename zien van zowel aantal bezoekers en aantal bezoeken.

	1e helft 2008	1e helft 2009	verschil in %
Aantal bezoekers	655.000	714.000	9,01%
Aantal bezoeken	1.578.000	1.616.000	2,41%
Frequentie	2,4	2,3	

Bron: nbtc*nipo research, ContinuVakantieOnderzoek

Figuur 38

Enkele andere bevindingen uit het ContinuVakantieOnderzoek zijn:

- ⇒ Activiteiten tijdens bezoek: Funshoppen is voor bijna alle deelnemende steden de belangrijkste activiteit bij een stedenbezoek (59%). Voor Alkmaar is dit maar liefst 71% (in 2007 76%). Daarnaast behoren lunchen/dineren en op een terrasje zitten tot de top 3 van activiteiten. Voor Alkmaar geldt dat 29% op een terrasje gaat zitten en 4% komt voor het maken van een stadswandeling. Lunchen/dineren in restaurant doet 7%. Verder geeft 15% geen belangrijkste reden op, deze groep komt dus voor een 'Dagje Alkmaar'.
- ⇒ Bestedingen: In Alkmaar gaf men in 2008 gemiddeld € 49,- per persoon uit, in 2007 was dit € 53,- p.p. en in het eerste meetjaar 2005 was het € 47,- p.p. Gemiddeld geeft men per persoon tijdens een toeristisch bezoek aan een van de steden gemiddeld € 46,10 uit (in 2007 € 46,-). Het overgrote deel van dit bedrag wordt uitgegeven in horeca en winkels. In Maastricht (€ 54,-) en Eindhoven (€ 50,-) wordt het meeste uitgegeven. Daarna volgen Alkmaar en nog zes steden met een besteding van € 49,- per persoon per bezoek. In Haarlem geeft men € 47,- p.p. uit. Relatief gezien wordt in Alkmaar bij de meeste bezoeken geld uitgegeven. Namelijk bij 98% van de bezoeken.
- ⇒ Vervoermiddel: Voor 70% van de bezoeken is de auto het gebruikte vervoermiddel en daarmee veruit het belangrijkste vervoermiddel. Alkmaar wordt in 20% van de gevallen met de trein bezocht (in 2007 nog 15%, in 2004 10%)
- ⇒ Profiel Stedenbezoeker
- 56% van de bezoekers is vrouw
 - 46% van de bezoekers is een gezin zonder kinderen, vrouw ouder dan 35 jaar
Kinderen 0 t/m 14 jaar:	10%	(NL: 18%)
Jongeren 15 t/m 24 jaar:	17%	(NL: 12%)
Volwassenen 25 t/m 49 jaar:	35%	(NL: 36%)
Senioren 50+	37%	(NL: 34%)
- ⇒ Reisgezelschap: Voor alle steden geldt dat de meeste bezoeken ondernomen worden met een vriend(in) of partner, in Alkmaar is dit 52%.
- Met vriend(in)/partner 52%
 - Groep met kinderen 17%
 - Groep met volwassenen 22%
 - Alleenstaande 9%
- ⇒ Provincie van herkomst:
- 54% van de bezoekers komt uit de provincie Noord-Holland
 - 46% van de bezoekers is afkomstig uit de rest van Nederland, waarvan 14% uit Zuid-Holland
 - Voor 24 van de 29 onderzochte steden is het percentage bezoekers van buiten de eigen provincie hoger dan in Alkmaar. Het aantal bezoekers uit de eigen provincie is voor Alkmaar relatief hoog.

NB Bij het Continu Vakantie Onderzoek valt winkelen voor plezier onder de definitie van toeristisch bezoek. Het gaat in dit onderzoek om bezoeken aan een andere dan de eigen woonplaats. Het blijkt dat volgens het CVO in 2008 70% van de bezoeken aan Alkmaar uit Noord-Holland komt (30% dus van buiten deze provincie). Van de bezoekers komt 54% uit Noord-Holland.

Conclusie: de meeste bezoeken en bezoekers aan Alkmaar komen uit Noord-Holland, waarschijnlijk merendeels uit het verzorgingsgebied van Alkmaar; het zal dan ook in de meeste gevallen gaan om regulier (recreatief) winkelbezoek.

Toerisme buitenland

Over het aantal bezoekers en bezoeken aan Alkmaar vanuit het buitenland zijn niet veel cijfers bekend. Door het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen wordt onderzoek verricht naar het Inkomend Toerisme van Nederland. Het Onderzoek Inkomend Toerisme 2005/2006 is in grote lijnen een herhaling van een soortgelijk onderzoek uit 1999/2000.

De gemeente Alkmaar heeft besloten om in het onderzoek 2005/2006 te participeren. In feite gaat het om de vraag of verblijfsbezoekers in de vier grote steden en Maastricht een dagbezoek hebben gebracht aan Alkmaar (en andere deelnemende steden).

De deelnemende steden zijn naast de genoemde overnachtingssteden: Haarlem, Breda, Leiden, Alkmaar, Groningen, Arnhem, Den Bosch en Eindhoven.

Enkele uitkomsten van dit onderzoek zijn:

⇒ Aantal internationale bezoekers

In 2005 hebben zo'n tien miljoen buitenlandse toeristen in Nederland overnacht. Wanneer men in Nederland verblijft bezoekt men gemiddeld 1,75 steden. Amsterdam is veruit de populairste bestemming. Meer dan de helft van alle buitenlandse bezoekers brengt een bezoek aan Amsterdam. Alkmaar staat na de grote steden, Haarlem, Breda en Leiden op de achtste plaats met 560.420 buitenlandse dagtoeristen. De steden Maastricht, Groningen, Arnhem, Den Bosch en Eindhoven trekken dus minder buitenlandse bezoekers.

⇒ Herkomst bezoekers

De meeste buitenlandse toeristen komen uit Duitsland (2,6 miljoen gasten). Voor Alkmaar is dat ook het belangrijkste herkomstland. De toeristen in Alkmaar komen voor:

- 36% vanuit Duitsland
- 12% vanuit België
- 4% vanuit Groot-Brittannië
- 21% vanuit overig Europa
- 21% intercontinentaal

⇒ Bestemmingsregio

De volgende regio's worden onderscheiden: kust; vier grote steden; watersportgebieden, bos en heide en overig Nederland. De vier grote steden vormen gezamenlijk de belangrijkste bestemming voor verblijfs gasten. Voor Alkmaar geldt dat de bezoekers afkomstig zijn van:

kust	33%	(veruit nummer 1, Haarlem en Leiden beiden 16%)
watersportgebieden	10%	
bos en heide	35%	
vier grote steden	15%	(veruit het minste, samen met Haarlem)
overig Nederland	8%	

⇒ Geografische regio waar men overnacht

Zeven op de tien toeristen kiest voor een bestemming in West Nederland.

Bezoekers aan Alkmaar komen uit de volgende regio's:

West Nederland	61%	
Noord Nederland	3%	
Oost Nederland	26%	
Zuid Nederland	11%	

Er komen opvallend veel bezoekers naar Alkmaar (en Haarlem 17%) die in het oosten van het land verblijven.

⇒ **Bezoekmotief**

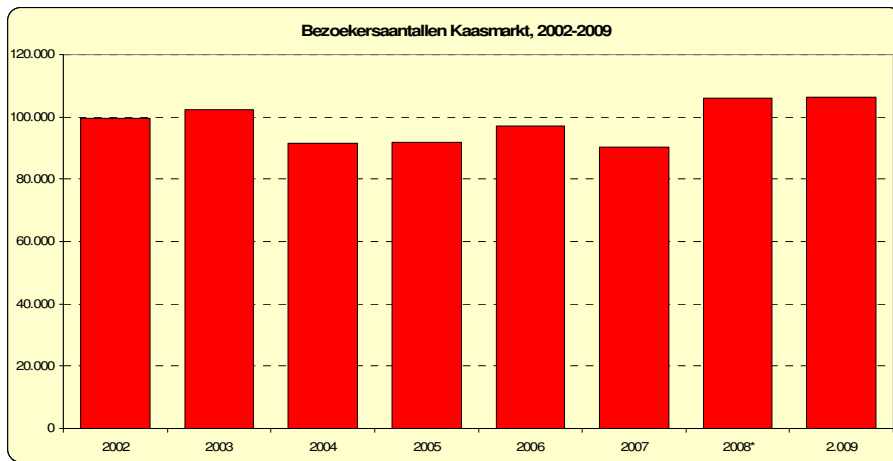
Nederland wordt vooral bezocht om een vakantie in door te brengen. Voor ruim zes op de tien buitenlandse toeristen is vakantie het hoofdmotief. Ongeveer eenderde bezoekt Nederland met een zakelijk motief. Voor Alkmaar geldt dat 92% van de bezoekers om vakantieredenen in Nederland verblijft.

⇒ **Verblijfsduur in Nederland**

Gemiddeld verblijft de buitenlandse toerist 4,5 nachten in Nederland. Dagbezoekers aan Alkmaar verblijven opvallend lang in Nederland (11,8 dagen).

Kaasmarkt

Een van de belangrijkste toeristische attracties in Noord-Holland Noord is de Alkmaarse Kaasmarkt. Jaarlijks worden de bezoekers aan dit evenement geteld. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 39.

Figuur 39 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

* twee extra marktdagen i.v.m. vroege Pasen

⇒ Het aantal bezoekers aan de Kaasmarkt is tussen 2002 en 2009 per saldo toegenomen met 6.702 personen (= +7%). Tussen 2004 en 2007 was er sprake van een tijdelijke "dip".

Zakelijk bezoek

Alkmaar heeft in 2008 voor het eerst meegedaan aan het onderzoek *De markt voor binnenlandse zakelijke reizen*, uitgevoerd door NBTC-NIPO Research (verschenen in februari 2009).

Het betreft een onderzoek naar het zakelijk reisgedrag van Nederlanders van 18 jaar en ouder. Hierbij gaat het om meerdaagse zakelijke reizen, dat wil zeggen; men moet minstens één nacht met een zakelijke reden buitenshuis hebben overnacht. Daarnaast gaat het om zakenreizen die plaatsvinden binnen Nederland in de periode oktober 2007 t/m september 2008. Het onderzoek is eerder uitgevoerd in 2004 en 2006. Alkmaar deed, zoals gezegd, voor het eerst mee in 2008.

De 18 deelnemende steden zijn: Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Delft, Den Bosch, Den Haag, Deventer, Eindhoven, Enschede, Groningen, Haarlem, Hengelo, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht

Enkele uitkomsten van dit onderzoek zijn in het kort:

⇒ **Algemeen**

1,2 miljoen binnenlandse zakenreizigers in 2008
4,95 miljoen zakelijke reizen
10,95 miljoen zakelijke overnachtingen
Gemiddeld 4 zakenreizen per jaar
Gemiddelde verblijfsduur 2,1 nachten

⇒ **Profiel zakenreiziger**

67% man / 23% vrouw
18% in de leeftijd 25-34 jaar, veelal uit 1-persoonshuishoudens
49% Opleidingsniveau HBO/WO
18% werkzaam in zakelijke dienstverlening
2/3 verdient bovenmodaal
Herkomst: gelijkmatig verspreid over Nederland met concentraties rond de grote steden

⇒ **Aanleiding binnenlandse zakenreizen**

Bezoeken van georganiseerde bijeenkomsten; 57%
Bijwonen opleiding of training; 27%

⇒ **Bestemming zakenreis**

Noord-Holland is de meest bezochte provinciale bestemming (15,9%), gevolgd door Gelderland (13,2%) en Utrecht (12,4%).
Amsterdam de meest bezochte stad (5%) gevolgd door Groningen (3%) en Maastricht (2%). Alkmaar komt niet voor in de top 10.

⇒ Als antwoord op de vraag "In welke gemeente overnachtte u tijdens uw laatste zakelijke reis in Noord-Holland?" werd als volgt geantwoord:

33,3% Amsterdam, gevolgd door Aalsmeer (7%), Wieringen (6,5%) en Haarlem (6,1%).
Alkmaar (3,9%) staat hier als 8^e genoemd van de in totaal 35 plaatsen in Noord-Holland.
9,3% kwam voor installatie- of reparatiewerkzaamheden, 7,7% voor een vergadering.

⇒ **Aantrekkelijkheid & Imago bestemming**

Qua provincies is Gelderland het meest aantrekkelijk en staat Noord-Holland op de 6^e plaats.
Maastricht is de meest aantrekkelijke stad voor 55% van de reizigers, gevolgd door Amsterdam en Utrecht. Alkmaar staat op de 16^e plaats.

- ⇒ Bij het meten van de aantrekkelijkheid is gekeken naar aanbod vergaderlocaties, bereikbaarheid, sfeer/uitstraling, overnachtingsmogelijkheden, mogelijkheden tot invulling vrije tijd. Amsterdam werd hier het beste op beoordeeld.

Bij Alkmaar staan als sterkste en zwakke punten de volgende punten genoemd;

Best passend (sterke punten) in %:		Slechtst passend (zwakke punten) in %:	
Prettige sfeer/uitstraling	39%	goede bereikbaarheid	22%
Goede bereikbaarheid	38%	veel mogelijkheden tot invulling vrije tijd	12%

Bij Alkmaar werd opgemerkt dat Alkmaar een minder goed imago heeft bij organisatoren van zakenreizen, dan de groep zakenreizigers zonder organisatorische ervaring

⇒ **Bestedingen**

Individuele zakenreis: € 272 per reis

Zakenreis met MICE*-motief: € 263 per reis (*MICE = Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions)

⇒ **Overnachten**

77% overnacht in hotels, waarvan 65% in een ketenhotel.

Van der Valk hotels heeft het grootste marktaandeel, deze keten heeft ook de grootste Top of mind-bekendheid (65%). Op afstand volgen Golden Tulip (31%) en NH Hoteles (30%).

Van der Valk geniet bij 28% de voorkeur. Golden Tulip bij 23% gevolgd door Bilderberg en NH Hoteles met beiden 20%.

30% overnacht het liefst in een accommodatie in het centrum van een stad, 19% aan de rand van een stad. De stedelijke omgeving heeft dus de voorkeur. 16% prefereert een natuurlijke omgeving, 21% een bosrijke omgeving.

⇒ **Boekingstraject**

Er wordt nog altijd veel telefonisch geboekt; 68%. 12% Boekt via een intermediair.

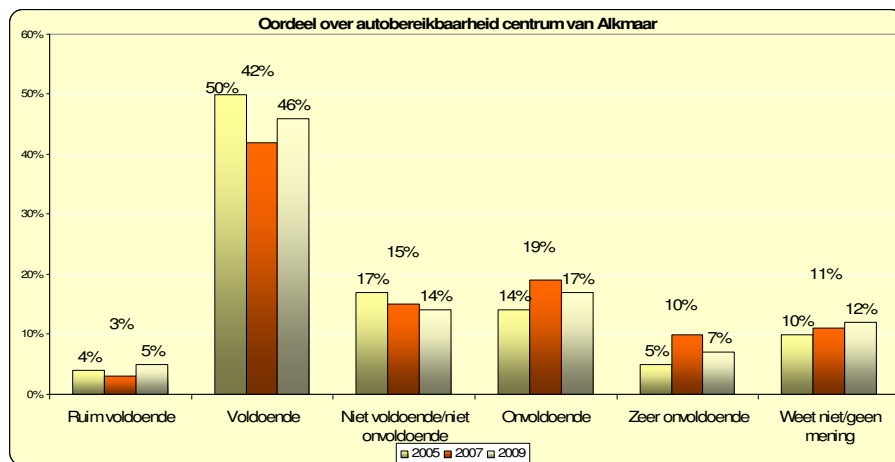
Uitbesteden doet 31% aan een andere medewerker of aan de secretaresse (13%). 35% Boekt zelf.

⇒ **Milieubewustheid en houding t.a.v. duurzaamheid**

32% houdt enigszins rekening met het milieu, 30% houdt nauwelijks rekening met het milieu

Bereikbaarheid

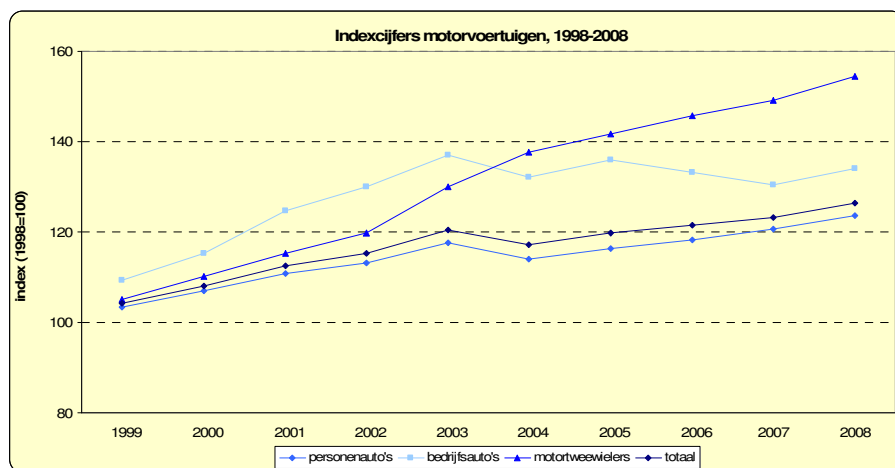
Centrum Alkmaar

Figuur 40 (Bron: Omnibusonderzoek Gemeente Alkmaar)

⇒ De bereikbaarheid van het centrum van Alkmaar met de auto werd in 2007 door minder regiobewoners (60%) als min of meer voldoende aangemerkt dan in 2005 (71%). In 2009 is men echter weer positiever gestemd over de bereikbaarheid met de auto: tweederde (65%) van alle bezoekers (Alkmaar + regio) is er thans (redelijk) tevreden over.

Autobezit⁶

Figuur 41 (Bron: CBS / Statline)

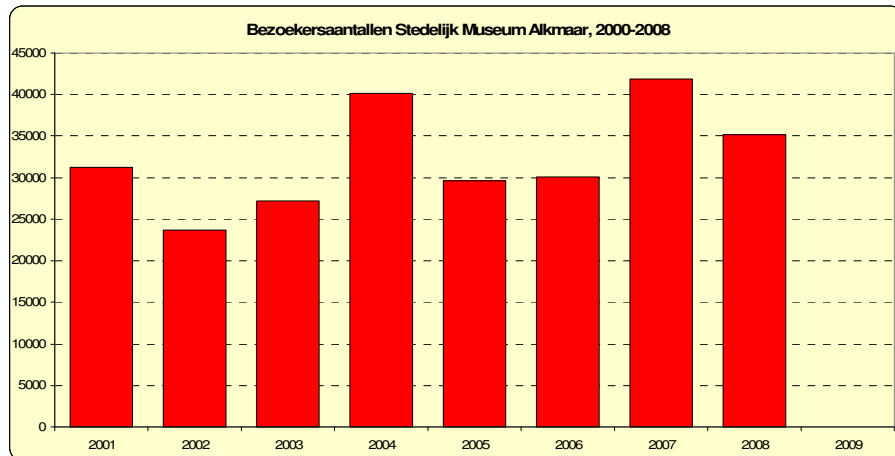
- ⇒ Het aantal personenauto's is in Alkmaar tussen 1988 en 2008 toegenomen met 7455 (= +24%). Het aantal personenauto's per 1000 inwoners nam in dezelfde periode toe van 340 tot 416 (+76; +22%).
- ⇒ Het aantal bedrijfsauto's resp. motortweewielers (motorfietsen) nam in Alkmaar relatief sterker toe (+1341; +34% resp. +1127; +54%).

⁶ aantallen motorvoertuigen inclusief lease-auto's (staan geregistreerd op vestigingsplaats leasebedrijf)

Cultuur, kunst en cultureel erfgoed

Cultuur en kunst

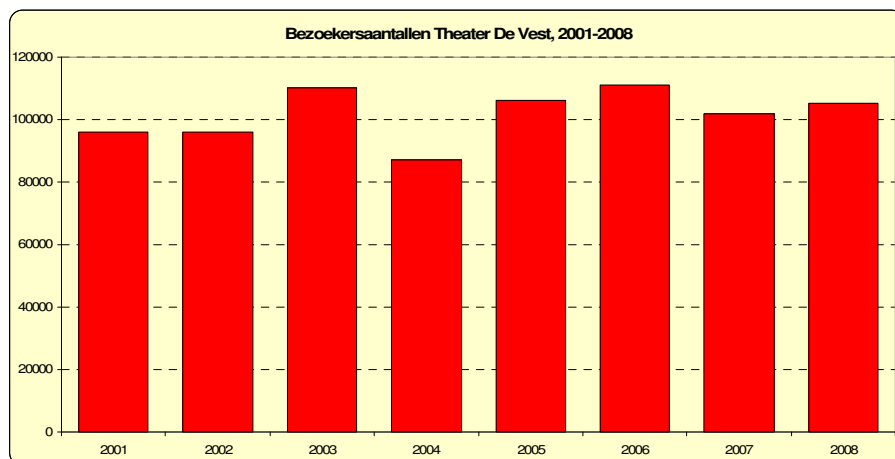
Stedelijk Museum Alkmaar

Figuur 42 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

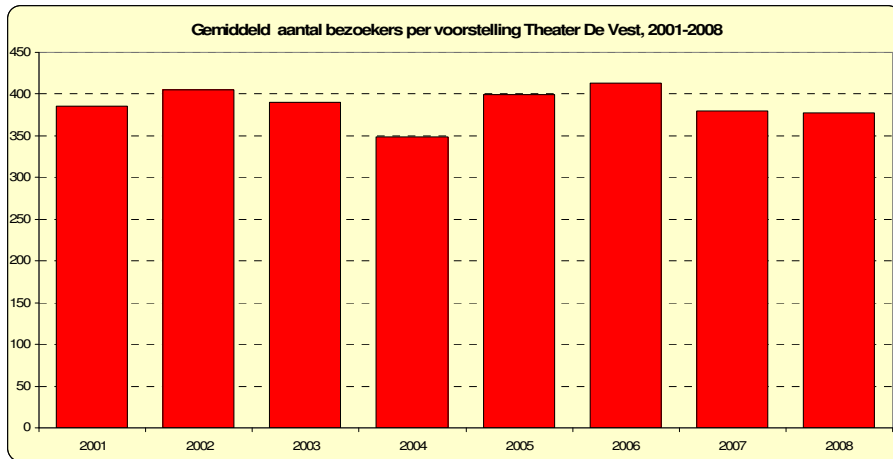
- ⇒ Het aantal museumbezoekers steeg tussen 2001 en 2008 per saldo met ruim 4000 personen (= + 13%). Er is in deze periode sprake geweest van 3 topjaren:
- 2001: opening nieuw museumgebouw Canadaplein
 - 2004: Viering Alkmaar 750 jaar
 - 2007: tentoonstelling "Yesterday. Popfoto's van Nico van der Stam" + kindertentoonstelling

Theater De Vest

Figuur 43 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

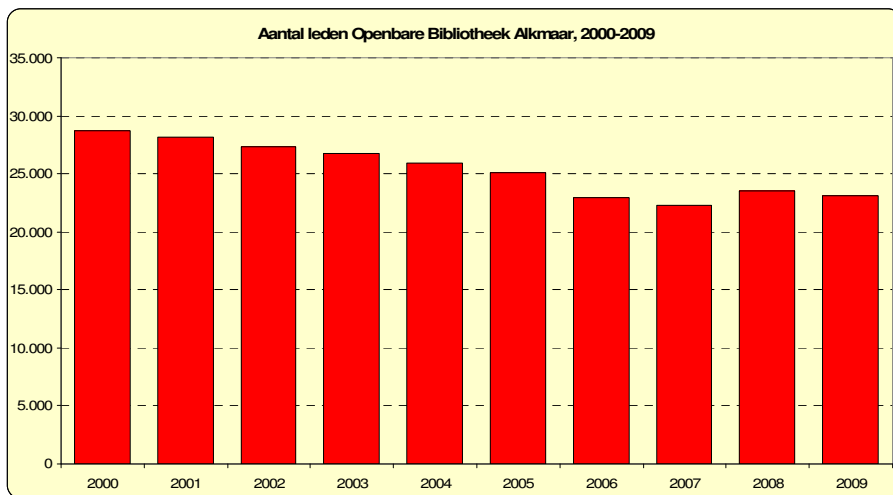
- ⇒ Tussen 2001 en 2008 is het aantal theaterbezoekers per saldo gestegen met 9115 (= +9%). Het beeld tussen de jaren is overigens wisselend.

Figuur 44 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

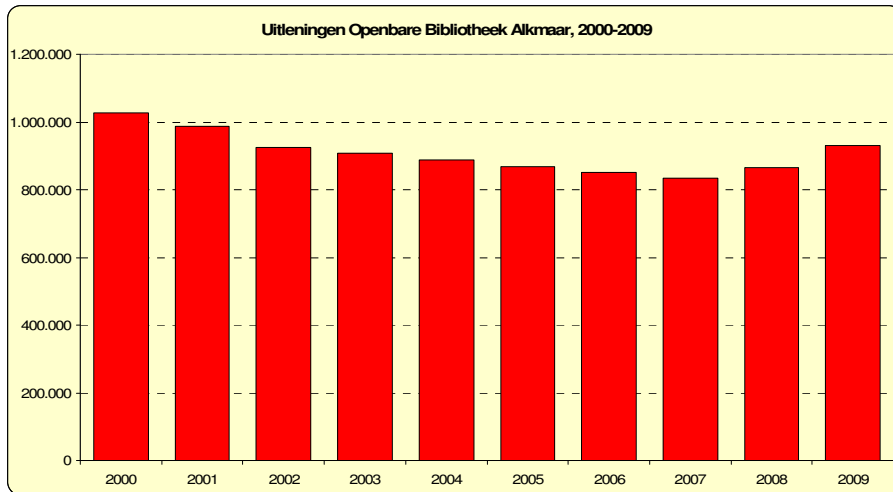
⇒ Het gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling is per saldo vrijwel gelijk gebleven tussen 2001 en 2008. Ook hier een enigszins wisselend beeld tussen de afzonderlijke jaren.

Openbare Bibliotheek

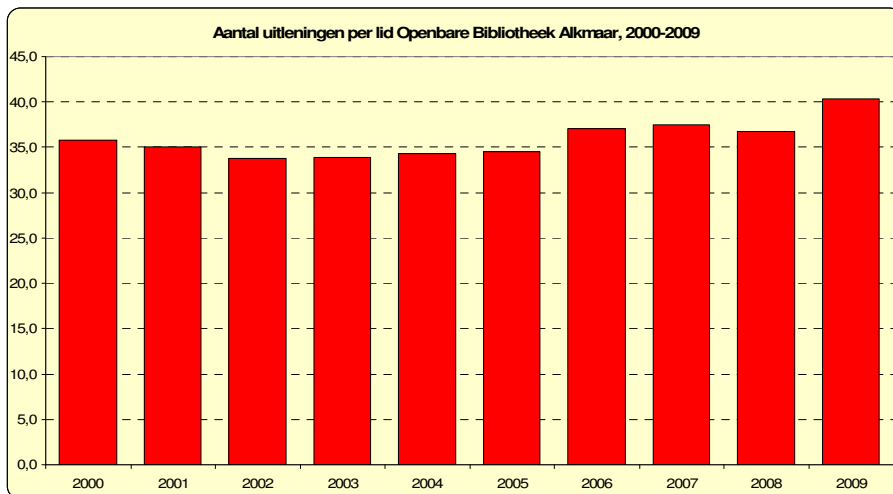
Figuur 45 (Bron: Sector Samenleving)

⇒ Tussen 2000 en 2009 is het aantal leden van de Openbare Bibliotheek per saldo gedaald (-5.627; -20%); vanaf 2007 is er echter weer sprake van groei van het ledental (zie Figuur 45).

Figuur 46 (Bron: Sector Samenleving)

⇒ Het aantal uitleningen is gedurende dezelfde periode per saldo afgenomen met 96.918 materialen (-9%). Ook dit aantal herstelt zich sinds 2007 weer (zie Figuur 46).

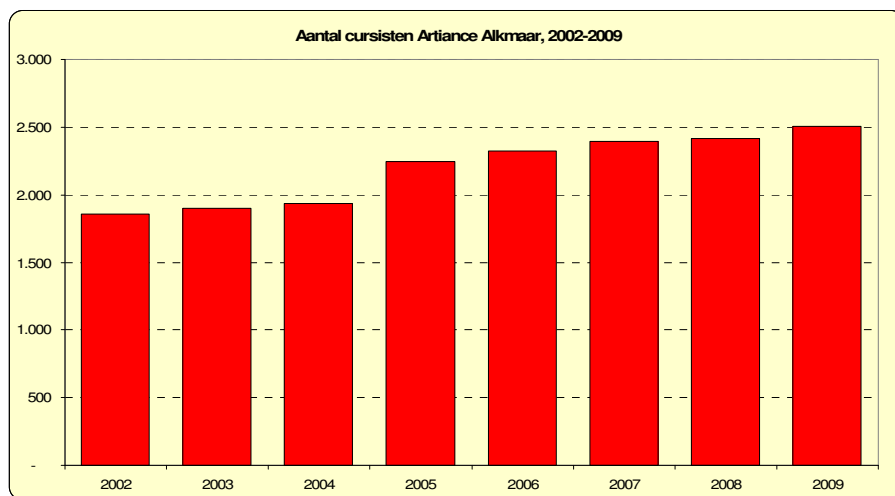

Figuur 47 (Bron: Sector Samenleving)

⇒ Gedurende de meest recente jaren vertoont het aantal uitleningen per lid een lichte neiging tot stijgen (zie Figuur 47).

Artiance

Artiance is in Alkmaar het centrum voor de kunsteducatie in de meest brede zin van het woord.

Figuur 48 (Bron: Sector Samenleving)⁷

⇒ Het aantal cursisten bij Artiance is tussen december 2002 en juli 2009 met 645 toegenomen (= +35%)

Cultureel erfgoed

Bij het behoud van het cultureel erfgoed gaat het om het geheel van boven- en ondergrondse monumenten, straatbeelden, samenhangende bebouwing, stratenpatronen, pleinen, waterwegen, historische groenpartijen etc. We spreken per slot van rekening over een monumentale stad. Dat wil niet zeggen dat de ontwikkeling van die stad stilstaat. Dat is ook in het verleden nooit zo geweest. Het beleid heeft daarom, naast behoud, vooral ook tot doel om cultuurhistorie in te zetten als een van de ontwerpuitgangspunten bij bouwplannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Waar wordt voortgeborduurd op de historische ontwikkeling van de stad behoudt zij haar kwaliteit, terwijl ook aan de eisen van een moderne centrumstad kan worden voldaan.

De beleidsvisie voor cultuurhistorie is gebouwd op deze 3 hoofdfundamenten.

- ⇒ Erfgoed uitgangspunt voor vernieuwing
Het is onmiskenbaar: cultuurhistorisch erfgoed is bepalend bij de vorming van een stad en haar identiteit. Het behouden van objecten, ensembles en structuren door deze opnieuw te ontwikkelen draagt in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Archeologisch en bouwhistorisch onderzoek verschaffen de onderbouwing voor wat wel en niet bewaard blijft bij grote ruimtelijke ontwikkelingen.
- ⇒ Vermarkten erfgoed gunstig voor economie
Erfgoed brengt een groot economisch belang mee. Het vermarkten van de cultuurhistorische kwaliteiten en het versterken van dit imago heeft een gunstig effect op het ondernemingsklimaat, recreatie en toerisme.
- ⇒ Verleden krijgt toekomst door educatie
Kennis van het verleden leidt tot een groter begrip van het heden. Deze kennis moet gebruikt worden, als inspiratiebron bij nieuwbouw maar ook om draagvlak te vergroten onder het eigen publiek. Maar ook dienen de benodigde ambachten en vaardigheden overgedragen te worden opdat ook de generaties na ons in staat zullen zijn in stand te houden wat wij met zoveel plezier behouden en overdragen.

⁷ t/m 2006 is de peildatum 31 december; daarna is de peildatum 31 juli.

Cultuurhistorie in Ruimtelijke ordening

Bij het maken van ruimtelijke plannen is het cultuurhistorische erfgoed een belangrijke inspiratiebron. Cultuur geeft identiteit. Voorkomen moet worden dat op grote schaal het waardevolle uit het verleden teniet wordt gedaan. Bij een onzorgvuldige uitwerking die ongevoelig is voor historische waarden kunnen dezelfde ruimtelijke veranderingen juist leiden tot verschroming en nivellering, tot het verdwijnen van stedelijke en landschappelijke karakteristieken en regionale verschillen, en tot ruimtelijk en maatschappelijk "geheugenverlies". Van groot belang daarbij is een bewuste en zorgvuldige vormgeving, met beleid gericht op ruimtelijke kwaliteit die elementen en structuren uit het verleden duurzaam aanwezig laat blijven.

Cultuurhistorie hoort bij een grondige analyse van gebieden ten behoeve van structuurvisies en bestemmingsplannen. Cultuurhistorie bevindt zich op de onderste laag; de ondergrond. Hierop ontwikkelen zich de overige 2 lagen; netwerken en occupatie. Door de lange ontstaansgeschiedenis is de ondergrond kwetsbaar; belangrijke veranderingen vergen al gauw meer dan een eeuw tijd. Een gedegen analyse van de ondergrond is van belang voor duurzame ontwikkeling van een gebied.

Binnen de ruimtelijke ordening komt cultuurhistorie in al zijn facetten dus samen. Hier komt de integrale aanpak van cultuurhistorie het best tot zijn recht.

Nieuwe wet voor archeologie

De noodzaak om te komen tot een nieuw archeologiebeleid is hoofdzakelijk gelegen in de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) per 1 september 2007, welke is voortgekomen uit het Europese verdrag van Valletta (Malta) uit 1992. Het uitgangspunt van de Wamz is om archeologische waarden beter te beschermen en te verankeren in de ruimtelijke planvorming. In de nieuwe wet wordt ook het veroorzakerprincipe ingevoerd. Hierbij kunnen de kosten die gemaakt worden om het archeologisch erfgoed te beschermen verhaald worden op de initiatiefnemer van de ontwikkeling, de veroorzaker. Een belangrijke overweging in het opstellen van het nieuwe archeologiebeleid is uitvoering geven aan het landelijk beleid op een voor de initiatiefnemer zo min mogelijk belastende manier. Daar waar mogelijk zal de gemeente zijn eigen kennis en expertise inzetten om een goede samenwerking te kunnen bewerkstelligen die voor beide partijen voordelig zal zijn.

Enkele cijfers:

Subsidiebeschikkingen:	137
Vergunningen:	248 ⁹
Waardestellingen en bouwhistorisch onderzoek:	11
Cultuurhistorische verkenningen:	310 ¹¹
Rijksmonumenten:	385
Gemeentelijke monumenten:	635 ¹²
Karakteristieke panden buiten het centrum:	circa 3000
Beeldbepalende panden centrum:	1000
Rijksbeschermde stadsgezichten:	1
Rijksbeschermde stadsgezichten in voorbereiding:	113 ¹⁴

in 2009 hebben 5 archeologische onderzoeken plaatsgevonden waarvan er 4 door de afdeling Monumentenzorg en Archeologie zijn verricht en 1 door een extern archeologiebedrijf.

⁹ Dit betreft het aantal te behandelen aanvragen. Niet elke aanvraag heeft tot een vergunning te leiden.

¹¹ Op het niveau van waardekaarten en bestemmingsplannen

¹² In 2009 is een begin gemaakt met het aanwijzen van circa 200 gemeentelijke monumenten, waaronder 65 die in een eerdere procedure niet correct waren geplaatst.

¹⁴ Het voltooien van de procedure is een taak van het Rijk. Hierbij treedt vertraging op.

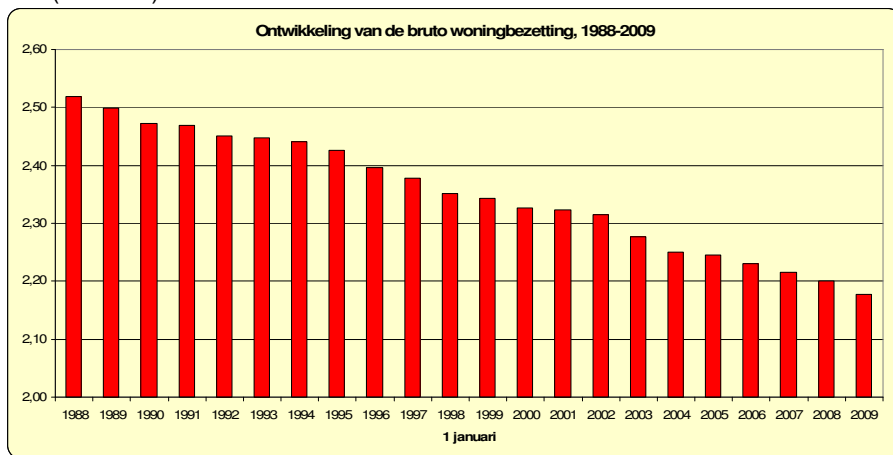
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Ontwikkeling van de woningvoorraad

Figuur 49 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

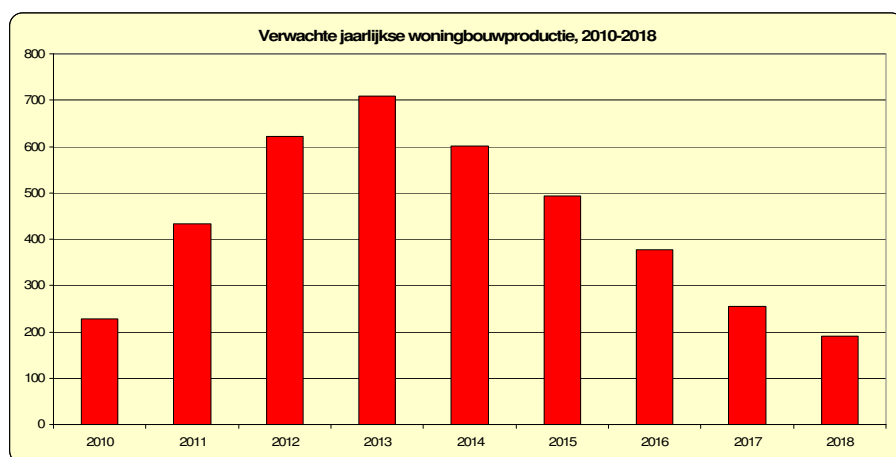
⇒ Tussen 1988 en 2009 is de woningvoorraad in Alkmaar toegenomen met 7950 woningen (= +23%).

Figuur 50 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

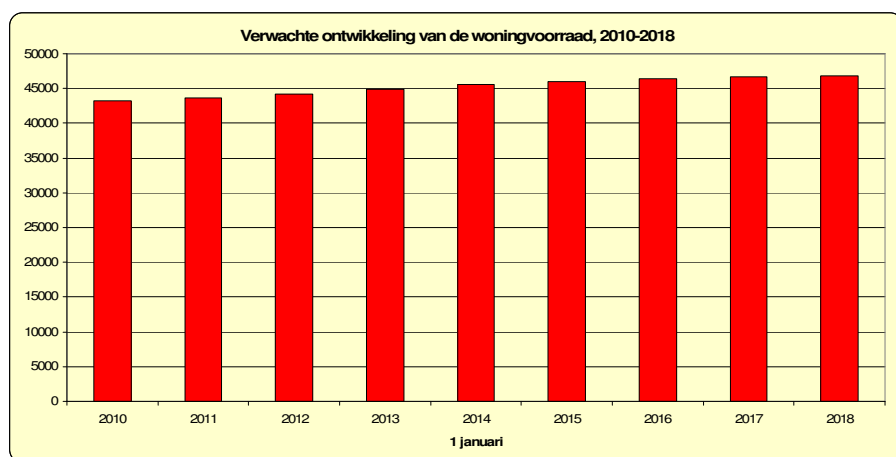
⇒ De gemiddelde bruto woningbezetting is in Alkmaar gedaald van 2,52 tot 2,18 inwoners per woning (-0,34; -14%).

Verwachte ontwikkeling van de woningvoorraad

Figuur 51

⇒ Met alle voorbehouden van dien (zie onderstaand NB) zal de woningbouwproductie naar verwachting tot 2013 stijgen en daarna weer dalen. De gemiddelde bouwproductie tussen 2010 en 2018 zou dan 376 woningen per jaar bedragen.

Figuur 52

⇒ Wanneer de woningbouwproductie, zoals weergegeven in Figuur 52, wordt gerealiseerd, zal de woningvoorraad in Alkmaar tussen 2010 en 2018 toenemen met ± 4000 woningen (= +10%) en uitkomen op ± 47000 woningen.

NB De berekening van de verwachte ontwikkeling van de woningvoorraad (zie Figuur 51 en Figuur 52) heeft plaatsgevonden op basis van de bouwprogrammering van de gemeente Alkmaar zoals die gold in augustus 2009 en door het team O&S zo goed mogelijk is gecorrigeerd op hardheid en planfase volgens het model dat gebruikt wordt voor de bevolkings- en leerlingenprognose. Door de vele onzekerheden i.v.m. bijv. woningmarktontwikkelingen en procedures in de planvorming en -uitvoering dragen deze vooruitzichten het karakter van globale schattingen.

Voor het onderwerp Wonen wordt verder verwezen naar de Recessiemonitor (zie inleiding). In deze monitor wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen op de volgende terreinen:

- ⇒ Koopwoningen – aantal verkochte woningen
- ⇒ Koopwoningen – transactieprijs
- ⇒ Koopwoningen – looptijd

Milieu en leefomgeving

Geluidshinder

Geluidshinder vanwege wegverkeerslawaai heeft in Alkmaar vooral betrekking op woningen in de omgeving van de ring- binnenring en de daartussen liggende radiaalwegen. Langs de ring zijn het voornamelijk de “nieuwbouwwijken” uit de jaren '70, '80 en '90 van de vorige eeuw die overmatige geluidshinder ondervinden. Sinds circa 1990 worden woningen met teveel geluid vanwege het wegverkeer op een saneringslijst geplaatst en d.m.v. maatregelen gesaneerd. In Alkmaar staan deze woningen vooral langs de binnenring en radiaalwegen. Door de groei van het verkeer ontstaat er geleidelijk steeds meer geluidshinder. Echter woningen die er op 1 maart 1986 geen geluidshinder hadden, maar nu wel, worden niet op deze saneringslijst geplaatst (eindige lijst). In de Wet geluidshinder is hierin niet voorzien. Dit is een landelijk probleem dat bekend staat onder het “handhavinggat”. Door de beperkte financiering van het Rijk wordt aan de lijst van 1986 nog steeds gewerkt.

Geluidshinder vanwege railverkeerslawaai is in Alkmaar beperkt aanwezig. De geïventariseerde situaties zijn aan het Rijk gemeld. Ook hier geldt dat de financiering een adequate uitvoering in de weg staat.

Geluidshinder vanwege Industrielawaai komt, in de zin van de hiervoor genoemde historische geluidshinder, sinds het eind van de vorige eeuw in Alkmaar niet meer voor. Geluidsklachten over bedrijven zijn er incidenteel. Deze worden met de normale handhavingmiddelen opgelost.

Geluidshinder vanwege evenementen: gemeente Alkmaar wil aan de ene kant een bruisende stad zijn en aan de andere kant haar burgers beschermen tegen overmatige geluidshinder. In de loop der jaren zijn er in relatie tot evenementen meer klachten over geluid (muziek) gekomen, enerzijds door een toename van het aantal geluidevenementen anderzijds door verruiming van de eindtijden in de avonden. Handhaving vormde een probleem door het ontbreken van goede normen en het ontbreken van een transparant meetsysteem. Op dit moment wordt het evenementenbeleid herzien en wordt ingezet om de klachten te doen verminderen en toch een aantrekkelijke stad te blijven waar veel te doen is.

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in Alkmaar is relatief goed te noemen. De kwaliteit wordt voornamelijk bepaald door de aanwezige achtergrondconcentraties, die vooral door bronnen buiten Alkmaar worden veroorzaakt, en de bijdrage van het wegverkeer. Naar verwachting zal in 2010 aan alle normen voor de luchtkwaliteit kunnen worden voldaan. Hierbij moet wel aangetekend worden dat met name langs de binnenring en de radiaalwegen de norm van met name NO₂ (stikstofdioxide) en in mindere mate de stof PM₁₀ (Fijn Stof) nipt worden gehaald. In het kader van de Nationale Samenwerking Luchtkwaliteit werkt Alkmaar samen met de provincie en het rijk aan maatregelen om de kwaliteit te verbeteren. Noemenswaardige luchtverontreiniging door bedrijven, komt, buiten het verkeer van de betreffende bedrijven, niet noemenswaardig voor.

Energie

De trendrapportage voor energie is nog in ontwikkeling.

Conventionele energie zal op lange termijn door schaarste duurder worden dan duurzame energie en betaalbare energie is de motor van de economie. Door schaarste stijgen de prijzen van energie en daarmee ook de woonlasten. Een belangrijk aandachtspunt is dat energiekosten de huurkosten dreigen in te halen. Bovendien heeft het gebruik van conventionele energie onwenselijke gevolgen voor klimaat, maar zeker ook voor milieu en leefomgeving (vervuiling, gezondheid en veiligheid).

Om economische, sociale en ecologische redenen is de doelstelling voor lange termijn dan ook een volledig duurzame energievoorziening. Om de ontwikkeling van een conventionele naar een duurzame energievoorziening te kunnen volgen zal gekeken worden naar het energiegebruik van burgers, bedrijven en instellingen in de gemeente Alkmaar. Het gaat om het gebruik van:

- aardgas (of andere conventionele brandstoffen) voor verwarming,
- elektriciteit gemaakt met conventionele brandstoffen,
- autobrandstof gemaakt van conventionele brandstoffen of een indicatie daarvan
- producten en diensten waarvoor conventionele brandstoffen zijn gebruikt of een indicatie daarvan.

Maar ook om het gebruik van:

- 'groen gas' voor verwarming en als autobrandstof (nu nog nihil),
- groene stroom (landelijk zo'n 6%) en
- restwarmte.

Dit gebruik wordt bepaald door het gedrag van burgers, bedrijven en instellingen, maar ook door technische aspecten. Om daar de trend in te kunnen volgen wordt ook gekeken naar:

- de energielabels van de bestaande woningvoorraad (nu gemiddeld een D),
- de energielabels van het bestaande wagenpark,
- het percentage duurzaam inkopen (voor zover bekend)

Openbaar groen¹⁵

Groencategorieën

Het groen wordt onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Beplanting (zoals heesters en bosplantsoen)
- Gras/bermen
- Riet/oeverbeplanting
- Bomen

Groenareaal

Het totale groenareaal in beheer bij de gemeente Alkmaar beslaat 425ha., ofwel 4.250.000 m2. Ter verduidelijking: dit zijn 531 voetbalvelden. Begraafplaatsen en sportterreinen maken hier geen onderdeel van uit.

De verdeling over de groencategorieën is voor 2008 (de nulmeting) en 2009 (dit betekent voor de jaarrapportage van 1 augustus 2008 tot 1 augustus 2009) in **Figuur 53** weergegeven.

Onder natuurlijk groen worden beplantingstypen verstaan zoals bosplantsoen en gras dat op extensieve wijze beheerd wordt. Deze beplantingstypen zijn voornamelijk in de ecologische verbindingsszones en de parken te vinden. Daarnaast maken riet en oeverbeplanting deel uit van het natuurlijk groen. Cultuurlijk groen bevindt zich veelal in de wijken en op bedrijventerreinen en wordt intensiever onderhouden dan natuurlijk groen. Procentueel is over het afgelopen jaar nauwelijks verschil zichtbaar in de verdeling over de groentypen.

Groentypen	Cultuurlijk groen		Natuurlijk groen	
	2008	2009	2008	2009
Beplanting	65 ha	62,9 ha.	116 ha	115,5
Gras	130 ha	134,85 ha	96,5 ha	95,4 ha
Riet en oeverbeplanting			13,5 ha	16,45 ha
Totaal	195 ha.	198 ha	226 ha	227 ha.
Totaal groenareaal	2008: 421 ha.	2009: 425 ha.		

Figuur 53

¹⁵ Bron: Jaarrapportage Groen 2009 (Gemeente Alkmaar, Afd. Wijkbeheer)

Bomen

In totaal staan er 43.750 bomen in Alkmaar. In Alkmaar komen 680 soorten bomen voor. De zes meest voorkomende bomen zijn op kaart in de bijlage terug te vinden.

In 2008 is een start gemaakt om het volledige boomareaal van Alkmaar na te lopen en te controleren met de gegevens uit het groenbeheersysteem. Op deze wijze zal de jaarlijkse groenrapportage steeds nauwkeuriger worden.

De afname is te verklaren door opschonen van het systeem, vele verwijderde bomen van vóór 1 augustus 2008 stonden nog onterecht vermeld. In 2007 is gestart met het opzetten van het bomenbeheersysteem. Sindsdien vinden in de openbare ruimte doorlopend controles plaats waarmee het systeem aangepast wordt. De gehele stad kan niet in één ronde opgenomen worden. Daardoor zal over drie jaar het totaaloverzicht een meer waarheidsgetrouw beeld opleveren.

In afgelopen jaar zijn 351 bomen geplant in Alkmaar. Dit is veelal gebeurd bij vervanging van oude of zieke bomen. In enkele gevallen zijn ook daadwerkelijk nieuwe bomen aangeplant.

De kastanjeziekte breidt zich snel uit over Nederland. In Alkmaar staan 1028 kastanjes. Hiervan zijn er 510 ziek. Door deze aantallen jaarlijks in de rapportage op te nemen wordt het verloop van de ziekte en de vitaliteit aangegeven. Afgelopen jaar zijn 10 bomen in verband met de kastanjeziekte gekapt. Een andere bomenziekte die slachtoffers vergt is de iepziekte. De afname die hieraan te wijten is, is afgelopen jaren gemiddeld genomen wel afgenomen:

<i>Jaar</i>	<i>Aantal verwijderde bomen in verband met de iepziekte</i>
2003	205
2004	212
2005	217
2006	77
2007	107

Ziekte is een van de redenen dat bomen gekapt worden. Andere redenen voor het verdwijnen van bomen zijn:

Beheer zoals dunning, vervanging e.d.	155
Vandalisme	13
Iepziekte	89
Stormschade	30
Stedebouwkundige plannen	110
Verkeersslachtoffers	4
Parasitaire aandoeningen en boomtechnische afwijkingen	33
	===
Totaal	434

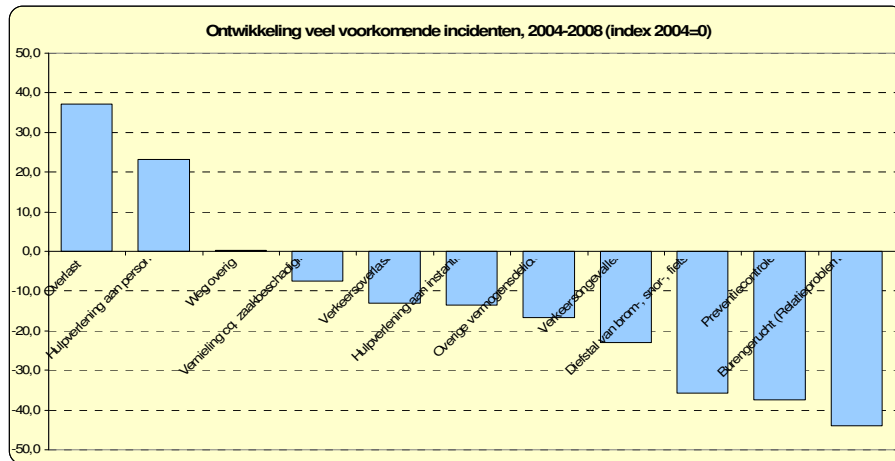
Per saldo is de afname van het aantal bomen $434 - 351 = 83$ bomen, dit 0,19 % van het totaal.

De Bomenstichting maakt op dit moment een uitgave over monumentale bomen in Nederland. Vermeldenswaardig is dat Alkmaar hierin genoemd wordt met de dikste Hollandse iep in Nederland. Deze staat op het Munnikenbolwerk. De kroon heeft een breedte van 29 meter.

Veiligheid

Objectieve veiligheid: incidenten¹⁶

Relatief veel voorkomende incidenten: d.w.z. meer dan 1000 maal in 2008

Figuur 54 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ *toename tussen 2004 en 2008*

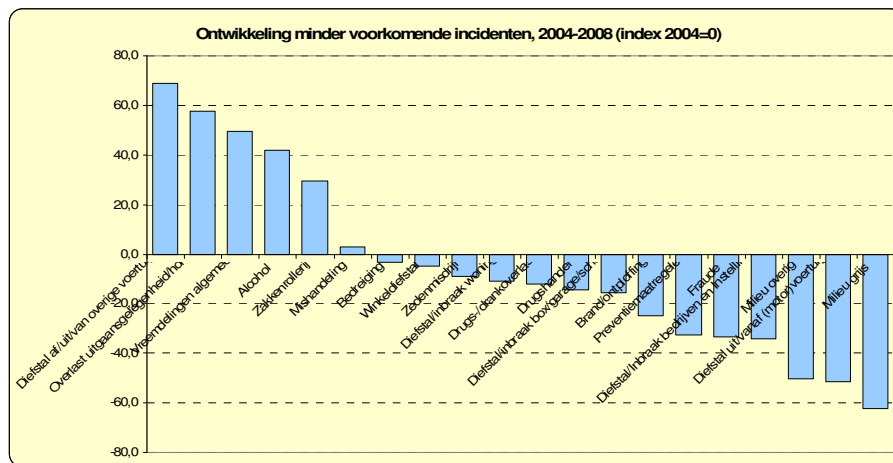
- Overlast
- Hulpverlening aan personen
- Weg overig

⇒ *afname tussen 2004 en 2008*

- Vernieling cq. zaakbeschadiging
- Verkeersoverlast
- Hulpverlening aan instanties
- Overige vermogensdelicten
- Verkeersongevallen
- Diefstal van brom-, snor-, fietsen
- Preventiecontrole
- Burengerucht (Relatieproblemen)

¹⁶ Alle incidenten die ter kennis zijn gekomen van de politie, zowel via meldingen door burgers als door eigen waarneming.

Relatief minder voorkomende incidenten: tussen 100 en 1000 maal in 2008

Figuur 55 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

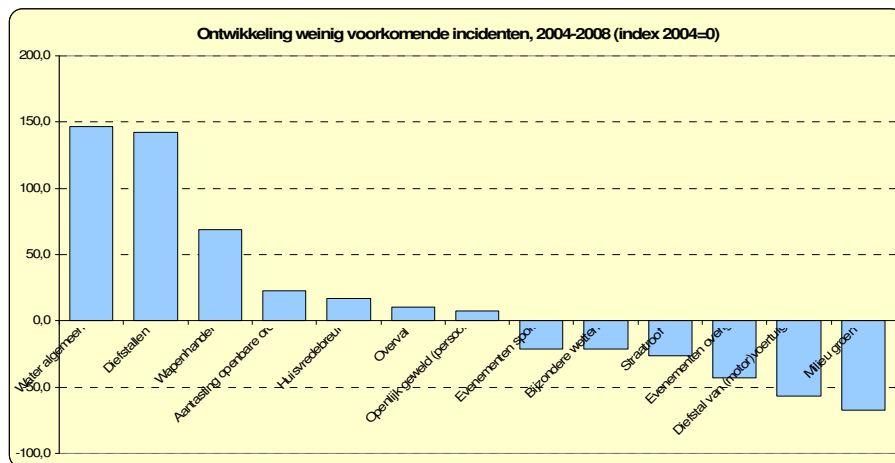
⇒ toename tussen 2004 en 2008

- Diefstal af/uit/van overige voertuigen
- Overlast uitgaansgelegenheden/horeca
- Vreemdelingen algemeen
- Alcohol
- Zakkenrollerij
- Mishandeling

⇒ afname tussen 2004 en 2008

- Bedreiging
- Winkeldiefstal
- Zedenmisdrijf
- Diefstal/inbraak woning
- Drugs-/drankoverlast
- Drugshandel
- Diefstal/inbraak box/garage/schuur
- Brand/ontplofing
- Preventiemaatregelen
- Fraude
- Diefstal/Inbraak bedrijven en Instellingen
- Milieu overig
- Diefstal uit/vanaf (motor)voertuigen
- Milieu grijs

Relatief weinig voorkomende incidenten: minder dan 100 maal in 2008

Figuur 56 (Bron: Statistische jaaroverzichten Gemeente Alkmaar)

⇒ *toename tussen 2004 en 2008*

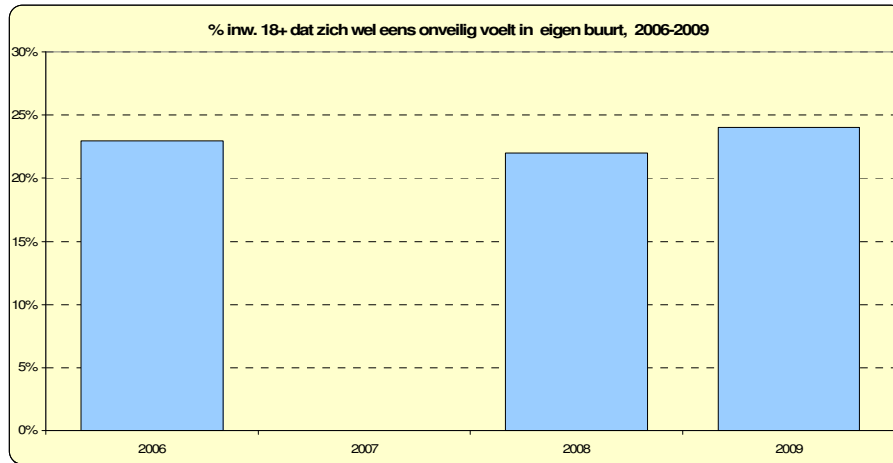
- Water algemeen
- Diefstallen
- Wapenhandel
- Aantasting openbare orde
- Huisvredebreuk
- Overval
- Openlijk geweld (persoon)

⇒ *afname tussen 2004 en 2008*

- Evenementen sport
- Bijzondere wetten
- Straatroof
- Evenementen overig
- Diefstal van (motor)voertuigen
- Milieu groen

Subjectieve veiligheid: burgers

In heel Alkmaar is de mate waarin inwoners zich onveilig voelen *in de eigen buurt* sinds 2000 niet veranderd.

Figuur 57 (Bron: omnibusonderzoeken gemeente Alkmaar)

⇒ In heel Alkmaar is de mate waarin inwoners zich onveilig voelen *in de eigen buurt* sinds 2000 niet veranderd.

Subjectieve veiligheid: bedrijven

Uit de Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat 2007 (tussenmeting, zie blz. 28) komt naar voren dat in Alkmaar:

- ⇒ de veiligheid op bedrijfslocaties naar het oordeel van ondernemers aanzienlijk is verbeterd.
- ⇒ een van de belangrijkste redenen waarom ondernemers geen aangifte doen, is omdat ze vinden dat het niets oplevert (64% van de ondernemers heeft deze mening).

Burgerrelaties

Voor dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van het eerder verschenen rapport "3 jaar Alkmaar in Waarstaatjegemeente.nl 2005, 2007 en 2009", in 2009 gepubliceerd door het team Onderzoek en Statistiek van de gemeente Alkmaar.

De Alkmaarse burger als kiezer

De burger als kiezer is de burger die politiek wordt gerepresenteerd en die een bepaalde kwaliteit van politiek en bestuur mag verwachten.

Als prestatie is omschreven dat de gemeente goed luistert naar haar inwoners, een duidelijke visie heeft op de toekomst en waar maakt wat ze belooft.

De burger als kiezer	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	6,0	5,5	5,4	6,1	5,9	5,9
[aantal indicatoren]	[6]	[6]	[6]	[6]	[6]	[6]
1 Opkomstpercentage gemeenteraadsverkiezingen 2006 (=score 2009 en 2007) resp. 2002 (=score 2005)	54,7%	54,7%	55,0%	57,1%	61,1%	71,0%
1 Rapportcijfer opkomstpercentage gemeenteraadsverkiezingen 2006	5,9	5,9	X	6,1	6,5	6,7
2 Oordeel burger over invloed als kiezer	5,8	5,3	5,1	5,9	5,5	5,6
3 Oordeel burger over vertegenwoordiging door gemeenteraad	5,7	5,1	5,0	5,6	5,3	5,4
4 Oordeel burgers waarmaken beloften B&W	5,8	5,2	5,3	5,8	5,6	5,6
5 Vertrouwen burgers in B&W	6,4	6,0	5,8	6,5	6,2	6,2
6 Mening burgers over goed gemeentebestuur	6,4	5,8	5,9	6,5	6,1	6,0

X Gegeven is niet beschikbaar

Figuur 58 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als kiezer vrijwel hetzelfde als de referentiegemeenten.
- ⇒ De burger als kiezer scoort in Alkmaar in 2009 beter dan in 2007 en 2005.
- ⇒ Vrijwel alle individuele indicatoren scoren in 2009 beter dan in 2005, vooral het oordeel van de burger over de vertegenwoordiging door gemeenteraad, het oordeel van de burger over zijn invloed als kiezer en het vertrouwen van burgers in B&W.
- ⇒ Binnen Alkmaar scoren de indicatoren Vertrouwen burgers in B&W en Mening burgers over goed gemeentebestuur het hoogst en scoort de indicator Oordeel burger over vertegenwoordiging door gemeenteraad het laagst.

De Alkmaarse burger als klant

De burger als klant is de burger die recht heeft op een behoorlijke kwaliteit van dienstverlening. Gemiddeld verschijnt de burger één keer per jaar aan het loket, daarnaast gaat het tegenwoordig in toenemende mate ook om digitale loketservice. Hoe wordt de burger behandeld als hij aan het loket of op de gemeentelijke website verschijnt?

Als prestatie is omschreven dat de openingstijden van het loket voldoende zijn, een klant niet lang hoeft te wachten, dat een burger vakkundig wordt geholpen in een goed verzorgd gemeentekantoor, dat de prijs van diensten redelijk is en dat de gemeentelijke website voldoende en duidelijke informatie geeft.

De burger als klant	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	7,5	7,4	7,0	7,4	7,5	7,4
[aantal indicatoren]	[20]	[21]	[20]	[20]	[20]	[20]
✗ Rapportcijfer openstelling	✗	3,25	✗	✗	✗	✗
1 Oordeel bezoeker over openingstijden gemeentehuis	7,9	7,9	7,0	7,6	7,0	6,9
2 Oordeel bezoeker over wachttijd voor het loket	8,1	8,2	6,3	7,7	7,9	8,1
3 Oordeel bezoeker vriendelijkheid medewerker	8,4	8,6	7,8	8,3	8,6	8,5
4 Oordeel bezoeker verzorgdheid medewerker	8,2	8,3	7,9	8,2	8,5	8,4
5 Oordeel bezoeker over inleving medewerker	8,0	8,1	7,4	8,0	8,2	8,2
6 Oordeel bezoeker deskundigheid	8,2	8,3	7,8	8,1	8,4	8,3
7 Oordeel bezoeker doorlooptijd	7,8	7,8	7,3	7,9	8,1	8,0
8 Oordeel bezoeker duidelijkheid informatie	8,1	8,3	7,8	8,1	8,4	8,2
9 Oordeel bezoeker bereikbaarheid gemeentehuis	8,0	8,0	7,3	7,4	7,7	7,9
10 Oordeel bezoeker parkeergelegenheid gemeentehuis	6,9	7,4	6,6	6,4	7,2	7,0
11 Oordeel bezoeker overzichtelijkheid gemeentehuis	7,7	7,5	7,3	7,7	7,7	7,8
12 Oordeel bezoeker bewegwijzering gemeentehuis	7,5	7,6	7,3	7,6	7,6	7,5
13 Oordeel bezoeker wachtruimte gemeentehuis	7,8	7,9	7,1	7,9	7,7	7,7
14 Oordeel bezoeker privacy gemeentehuis	6,9	7,5	6,5	7,5	7,5	7,2
15 Oordeel bezoeker over prijs dienstverlening	5,6	6,1	5,2	5,9	6,2	6,2
16 Oordeel burgers duidelijkheid informatie	7,1	6,7	6,8	7,0	7,0	6,9
17 Oordeel burgers toegankelijkheid informatie	7,3	6,8	6,6	7,1	7,1	7,1
18 Oordeel burgers gem. inf. via lokale kranten	7,3	6,9	6,9	7,3	7,3	7,3
19 Oordeel burgers informatie website	7,2	6,6	6,6	7,0	7,0	7,0
20 Plaats op landelijke websiteranglijst	87	26	109	✗	✗	✗
Score op landelijke websiteranglijst	46,3	67,7	69,4	✗	✗	✗
Rapportcijfer landelijke websiteranglijst	5,0	7,1	✗	5,0	4,3	4,1

✗ Gegeven is niet beschikbaar

Figuur 59 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als klant vrijwel hetzelfde als de referentiegemeenten.
- ⇒ De burger als klant scoort in Alkmaar in 2009 vrijwel hetzelfde als in 2007, maar beter dan in 2005. De verbeteringen lijken sinds 2007 af te vlakken.
- ⇒ Vooral de indicatoren Oordeel bezoeker over wachttijd voor het loket, Oordeel bezoeker over openingstijden gemeentehuis, Oordeel burgers toegankelijkheid informatie, Oordeel bezoeker wachtruimte gemeentehuis en Oordeel bezoeker bereikbaarheid gemeentehuis scoren sinds 2005 aanzienlijk beter.

De Alkmaarse burger als onderdaan

De burger als onderdaan heeft recht op kwaliteit van orde en gezag. Een primaire basisbehoefte, namelijk zijn veiligheid is in het geding. Wat doet de gemeente daaraan? Wat gebeurt er bij calamiteiten? Hoe functioneren politie en brandweer? Om orde en gezag te kunnen waarborgen is regelgeving nodig. Niet te veel natuurlijk, maar wel zodanig dat mensen weten waar zij aan toe zijn. Een belangrijke functie van de overheid is het afgeven van vergunningen en andere beschikkingen in individuele gevallen op basis van de geldende regelgeving. Om geloofwaardig te zijn is voor de overheid een adequate handhaving van de regelgeving van het grootste belang.

Als prestatie is omschreven dat het in de gemeente voldoende veilig is op straat, de veiligheid door gemeente en politie goed wordt aangepakt, dat regels duidelijk zijn en niet in strijd met elkaar en dat deze regels goed gehandhaafd worden.

De burger als onderdaan	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	6,6	6,3	5,5	6,5	6,3	6,4
[aantal indicatoren]	[13]	[8]	[7]	[13]	[13]	[13]
1 Rapportcijfer Bouwvergunningen	9,4	10,0		9,3	8,2	8,7
2 Oordeel inwoners over veiligheid in de buurt	6,8			6,8	6,9	7
3 Oordeel burger over aandacht gemeente voor verbeteren leefbaarheid en veiligheid	6,7			6,6	6,4	6,4
4 Oordeel burger over informatie vanuit gemeente over aanpak leefbaarheid en veiligheid	6,6			6,3	5,9	5,9
5 Oordeel burger over betrekken van buurt door gemeente bij aanpak sociale veiligheid buurt	6,4			6,2	5,8	5,7
6 Oordeel burger over bereikbaarheid gemeente voor meldingen en klachten over onveiligheid en overlast	6,4			6,6	6,4	6,5
7 Oordeel burger over reactie gemeente op meldingen en klachten over onveiligheid en overlast	6,0			6,1	6,0	6,0
8 Oordeel burger over de gemeente doet wat ze zegt bij verbetering van leefbaarheid en veiligheid	5,8			5,9	5,7	5,7
9 Oordeel burger over leefbaarheid in de buurt	7,3			7,4	7,4	7,4
X Oordeel burgers over telefonisch meldpunt		7,3	6,5			
X Oordeel burgers over aanpak sociale veiligheid		5,5	4,9			
X Oordeel burgers over functioneren politie		5,4	5,1			
10 Oordeel burgers duidelijkheid regels	6,8	6,2	6,2	6,7	6,6	6,6
11 Oordeel burgers handhaving regels	6,2	5,5	5,4	6,1	5,8	5,9
12 Oordeel burgers ontbreken regels	5,7	5,0	5,0	5,7	5,6	5,7
13 Oordeel burgers tegenstrijdige regels	5,8	5,2	5,2	5,8	5,7	5,8

X Gegeven is niet beschikbaar

Figuur 60 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als onderdaan vrijwel hetzelfde als de referentiegemeenten.
- ⇒ Vergelijking van dit algemene rapportcijfer met voorgaande jaren is niet mogelijk, omdat de keuze van de indicatoren drastisch is gewijzigd.
- ⇒ Vier indicatoren die wel vergelijkbaar zijn met voorgaande jaren, nl. het oordeel van burgers over de duidelijkheid van de regels, het oordeel van burgers over de handhaving van de regels, het oordeel van burgers over het ontbreken van regels en het oordeel van burgers over tegenstrijdige regels, scores in Alkmaar de afgelopen twee jaar aanzienlijk gunstiger.
- ⇒ Binnen Alkmaar scoren de indicatoren Rapportcijfer Bouwvergunningen en Oordeel burger over leefbaarheid in de buurt het hoogst en scoort de indicator Oordeel burgers handhaving regels het laagst.

De Alkmaarse burger als partner

De burger als partner heeft recht op kwaliteit van beleid en wil serieus genomen worden in het kader van de beleidsontwikkeling van de gemeente. Daarbij kunnen we in het bijzonder denken aan een aantal wijkoverstijgende beleidsvelden, zoals ruimtelijke ontwikkeling, economie en bedrijven, sociale en maatschappelijke voorzieningen, onderwijs. Ontwikkelt de gemeente haar beleid interactief, samen met inwoners, instellingen en bedrijven?

De burger als partner	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	5,8	6,1	5,8	6,0	5,6	5,7
[aantal indicatoren]	[5]	[3]	[3]	[5]	[5]	[5]
Actuele bestemmingsplannen [% van grondgebied]	>	37%	30%	>	>	>
Aanwezigheid structuurplan	>	ja	nee	>	>	>
Score voor actueel bestemmingsplan	>	4,3	>	>	>	>
1 Burgers worden voldoende betrokken bij totstandkoming van gemeentelijke plannen	5,9	>	>	6,0	5,7	5,7
2 De gemeente is geïnteresseerd in de mening van haar burgers	6,3	>	>	6,5	6,1	6,2
3 Burgers hebben voldoende inspraakmogelijkheden op gemeentelijke plannen	5,9	>	>	6,2	5,8	5,9
4 Burgers worden voldoende betrokken bij de uitvoering van gemeentelijke plannen	5,7	>	>	5,9	5,5	5,5
5 Burgers hebben voldoende invloed op wat gemeente doet	5,3	>	>	5,5	5,1	5,1
Gegeven is niet beschikbaar	>	>	>	>	>	>

Figuur 61 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als partner vrijwel hetzelfde als de referentiegemeenten.
- ⇒ Vergelijking van dit algemene rapportcijfer met voorgaande jaren is niet mogelijk, omdat de samenstelling van de indicatoren volledig is gewijzigd.
- ⇒ Binnen Alkmaar scoort de indicator De gemeente is geïnteresseerd in de mening van haar burgers het hoogst en de indicator Burgers hebben voldoende invloed op wat gemeente doet het laagst.

De Alkmaarse burger als wijkbewoner

De burger als wijkbewoner heeft recht op kwaliteit van zijn leefomgeving. Deze dient prettig en schoon te zijn, met allerhande voorzieningen binnen bereik. Dan denken we in het bijzonder aan lokale voorzieningen, milieu en groen, gebouwen, verkeer en vervoer. Wijst de gemeente haar burgers op hun eigen verantwoordelijkheid? Durft de gemeente verantwoordelijkheden op deze gebieden over te hevelen als burgers daar om vragen?

Als prestatie is omschreven dat er voldoende en goede voorzieningen in de wijk en de gemeente zijn, dat er voldoende openbaar groen is, de wijk er schoon en opgeruimd uitziet, er voldoende woningen zijn, de gemeente goed bereikbaar is met auto en openbaar vervoer, dat er voldoende wegen en fietspaden zijn en dat de verkeersveiligheid goed in orde is.

De burger als wijkbewoner	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	7,1	6,7	6,8	7,0	6,9	6,8
[aantal indicatoren]	[27]	[24]	[24]	[27]	[27]	[27]
☒ Woning	7,1	8,3	8,2	7,0	6,9	6,8
1 Tevredenheid burger over Directe woonomgeving	7,5	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5
2 Tevredenheid burger over Speelmogelijkheden	6,8	6,2	6,1	6,7	6,5	6,5
3 Tevredenheid burger over Straatverlichting	7,6	7,1	7,3	7,5	7,5	7,3
4 Tevredenheid burger over Wegen en straatmeubilair	6,8	6,1	6,2	6,7	6,5	6,5
5 Tevredenheid burger over Winkels in buurt	8,1	7,3	7,4	7,9	7,5	7,6
6 Tevredenheid burger over Voorzieningen in de wijk voor jongeren	5,4	6,7	6,8	5,4	5,0	4,9
7 Oordeel burger over leefbaarheid in de buurt	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
8 Tevredenheid burger over Winkels in gemeente	8,2	7,8	7,8	7,9	7,1	7,1
9 Tevredenheid burger over Uitgaan	7,5	6,9	6,8	7,2	6,5	6,4
10 Tevredenheid burger over Cultuur	7,2	6,8	6,8	7,2	6,2	6,1
11 Tevredenheid burger over Verenigingen, clubs	7,6	7,1	7,1	7,5	7,5	7,3
12 Tevredenheid burger over Sportvoorzieningen	7,7	7,1	7,3	7,6	7,6	7,4
13 Tevredenheid burger over Gezondheidszorgvoorzieningen	7,6	7,1	7,0	7,3	7,2	7,2
14 Tevredenheid burger over Welzijnsvoorzieningen	6,5	6,1	6,4	6,5	5,8	5,7
15 Tevredenheid burger over Openbaar groen buurt	6,9	6,3	6,8	6,8	6,8	6,7
16 Tevredenheid burger over Afvalinzameling	7,8	7,3	7,4	7,6	7,7	7,6
17 Tevredenheid burger over Schoonhouden buurt / Onderhoud wijk	6,6	6,2	6,2	6,7	6,6	6,7
18 Tevredenheid burger over Bereikbaarheid buurt met auto	7,7	7,2	7,4	7,7	7,8	7,8
19 Tevredenheid burger over Parkeren in buurt	6,4	5,7	5,9	6,4	6,7	6,5
20 Tevredenheid burger over Openbaar vervoer in wijk	7,0	6,6	6,9	6,8	6,5	6,5
21 Tevredenheid burger over Parkeren gemeente	5,8	5,3	5,3	5,8	6,5	6,4
22 Tevredenheid burger over Openbaar vervoer gemeente	6,8	6,5	6,7	6,6	6,4	6,5
23 Tevredenheid burger over Fietsvriendelijkheid gemeente	7,0	6,8	6,9	7,1	6,5	6,7
24 Tevredenheid burger over Verkeersveiligheid gemeente	6,6	6,1	6,2	6,6	6,5	6,4
25 Tevredenheid burger over Verkeersveiligheid buurt	6,4	6,1	6,2	6,4	6,3	6,3
26 Oordeel burgers over basisscholen	7,8	7,2	7,2	7,7	7,9	7,9
27 Oordeel burgers over onderwijs in het algemeen	7,6	6,8	7,1	7,5	7,5	7,5

Gegeven is niet beschikbaar

Figuur 62 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als wijkbewoner vrijwel hetzelfde als de referentiegemeenten.
- ⇒ Het totaalcijfer voor Alkmaar in 2009 is niet noemenswaardig toegenomen t.o.v. de twee voorgaande jaren.
- ⇒ De indicatoren tevredenheid van de burger over parkeren in de buurt, tevredenheid van de burger over wegen en straatmeubilair, tevredenheid van de burger over de winkels in de buurt, tevredenheid van de burger over speelmogelijkheden en de tevredenheid van de burger over het openbaar groen in de buurt zijn sinds 2007 het meest toegenomen in waardering. De verschillen tussen de overige indicatoren zijn niet significant.
- ⇒ Binnen Alkmaar scoren de indicatoren Tevredenheid burger over Winkels in gemeente en Tevredenheid burger over Winkels in buurt het hoogst en scoren de indicatoren Tevredenheid burger over Parkeren gemeente en Tevredenheid burger over Voorzieningen in de wijk voor jongeren het laagst.

De Alkmaarse burger als belastingbetaler

De burger als belastingbetaler heeft recht op verantwoordelijke besteding van de middelen. Dat wil zeggen: de overheid moet efficiënt en effectief werken en bijvoorbeeld niet meer mensen in dienst hebben dan nodig is. Overheidsorganisaties moeten financieel en anderszins op orde zijn, overheidsfunctionarissen moeten doen waarvoor ze er zijn. In het kader van de gemeentemonitor denken we dan aan de prestatievelden lokale lasten, financiën, management en personeel.

Als prestatie is omschreven dat de burger zijn gemeentelijke belastingheffing positief waardeert ten opzichte van de door de gemeente geleverde prestaties. Verder hebben we in deze versie ook meegenomen de verhouding tussen weerstandsvermogen en omzet enerzijds en de verhouding tussen rekeningresultaat en algemene middelen anderzijds.

De hoogte van het weerstandsvermogen ten opzichte van de omzet is een belangrijke indicator voor het 'oppotten' van belastinggeld of voor het juist te weinig heffen van belasting en daarmee teveel risico's ten opzichte van de toekomst nemen. Uitgaande van de stelling dat een te grote algemene risicoreserve de burger als belastingbetaler te veel geld kost, maar dat een te kleine risicoreserve te veel financiële risico's met zich mee brengt, wordt een verhouding berekend tussen weerstandsvermogen (algemene reserves) en omzet.

De hoogte van het rekeningresultaat ten opzichte van de algemene middelen (uitkering gemeentefonds plus OZB belastingheffing) is een belangrijke maat of burgers niet te veel (of bij een negatief resultaat juist te weinig) belasting betaald hebben, ten opzichte van de door de politiek voor een bepaald jaar geformuleerde beleidsdoelen.

In het rapport *Waarstaatjegemeente.nl* worden financiële gegevens van de deelnemers gebruikt om voor een groot deel invulling te geven aan de burgerrol 'Belastingbetaler'. Deze financiële gegevens gaan over de jaren 2005 t/m 2007. Deze jaren stonden nog in het teken van een hoge inkomsten vanuit grondexploitatie, verkoop van aandelen in energiebedrijven en hoge uitkeringen vanuit het Gemeentefonds. Tussen 2007 en het heden heeft een aantal grote veranderingen plaats gevonden, waardoor de huidige financiële situatie bij de gemeenten inmiddels (sterk) veranderd kan zijn. Sinds oktober 2008 spelen daling van de Onroerend Zaakbelasting door leegstand, afname van het Gemeentefonds en verwachte daling van de inkomsten uit bouwleges en grondexploitatie een hoofdrol. Bij het lezen van de financiële cijfers dient deze verandering in het achterhoofd gehouden te worden.

Hieronder staan de scores op de indicatoren van deze burgerrol.

Deze burgerrol laat een grote verdeeldheid van scores zien. De verscheidenheid is te verklaren uit de verschillen in financiële data.

De burger als belastingbetaler	Alkmaar			28 referentiegemeenten		
	Score 2009	Score 2007	Score 2005	Gem. score van 4 50.000plus-gemeenten 2009	Gem. score van 7 25.000-50.000 gemeenten 2009	Gem. score van 17 25.000min-gemeenten 2009
Rapportcijfer burgerrol totaal	6,4	7,1	5,8	5,3	6,4	6,3
[aantal indicatoren]	[5]	[5]	[3]	[5]	[5]	[5]
1 Ik krijg voldoende terug voor mijn belastinggeld	6,2	5,5	5,1	6,1	5,8	5,7
2 De gemeente is mijn belastinggeld waard	6,6	6,1	5,9	6,5	6,1	6,1
3 Weerstandsvermogen versus omzet	9,6	9,3	9,3	7,7	8,1	8,3
4 Algemene middelen versus rekeningresultaat	3,2	8,6	8,6	3,2	5,0	5,4
5 Rapportcijfer burgers gemeentelijke organisatie	6,3	6,1	6,3	6,4	6,1	6,1

Gegeven is niet beschikbaar

Figuur 63 (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)

- ⇒ Alkmaar scoort bij de burgerrol als belastingbetaler hoger dan de referentiegemeenten.
- ⇒ Ten opzichte van 2007 is dit rapportcijfer in Alkmaar licht gedaald. Deze daling hangt vooral samen met de daling tussen 2005 en 2007 van de indicator 'algemene middelen versus rekeningresultaat'.
- ⇒ De daling van de indicator 'algemene middelen versus rekeningresultaat' betekent dat Alkmaar in 2009 meer beleidsruimte laat liggen dan in 2007.
- ⇒ De relatief hoge score op de indicator 'weerstandsvermogen versus omzet' geeft aan dat de financiële positie van de gemeente Alkmaar nog steeds zeer gezond is.
- ⇒ De indicator 'Ik krijg voldoende terug voor mijn belastinggeld' vertoont sinds 2005 bij de burger een relatief sterk stijgende waardering.
- ⇒ Binnen Alkmaar scoort de indicator Weerstandsvermogen versus omzet het hoogst en scoort de indicator Algemene middelen versus rekeningresultaat het laagst.

Ruimte voor aantekeningen

